

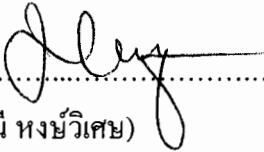
การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ
อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ณภัทรชนก สุรมิตร

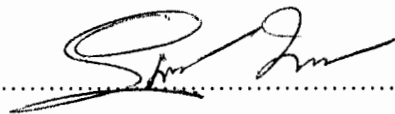
งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

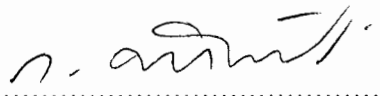
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ ฅฅทรชนก สุรมิตร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

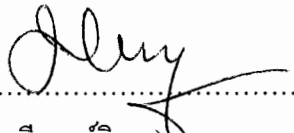
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.สุณี หงษ์วิเศษ)

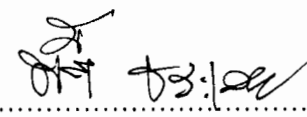
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กฤษณา นันทเฟียร)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุณี หงษ์วิเศษ)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชนี ชระเสนา)
วันที่...2...เดือน.....มิถุนายน.....พ.ศ....2559.....

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือ คุณดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากหลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะอาจารย์สุณี หงษ์วิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษาในการแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ และติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการวิจัย รวมทั้งเจ้าหน้าที่งานบริการการศึกษาทุกท่าน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อของบุคลากรรองการบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทราทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม ทำให้ผู้วิจัยสามารถจัดทำงานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ตลอดจนพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ที่เป็นกำลังใจที่ร่วมทุกข์สุขตลอดระยะเวลาการศึกษา และกราบขอบพระคุณบุพการี ผู้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างกับผู้วิจัย รวมถึงผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีได้เอื้อนมาไว้ ณ ที่นี้

ณภัทรชนก สุรมิตร

57930139: กลุ่มวิชา: การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน; รป.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)

คำสำคัญ: การใช้/ หลักธรรมาภิบาล/ การปฏิบัติงาน

ณภัทรชนก สุรมิตร: การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา (THE IMPLEMENTATION OF GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES IN WORKING AMONG PERSONNEL WORKING FOR BANGKHWAN SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, AMPHUR MUEANG, CHACHOENSAO PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: สุณี หงษ์วิเศษ, ปร.ด. 92 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 2) เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มประชากรที่ใช้คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 75 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าสถิติ t-test สถิติ One-way ANOVA

ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้หลักคุณธรรมในการปฏิบัติงานเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านหลักความรับผิดชอบลำดับต่อไปคือ ด้านความร่วมมือ ด้านนิติธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่าเป็นลำดับสุดท้าย ส่วนผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า บุคลากรที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานและระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนอย่างตรงไปตรงมา รวมทั้งให้เป็นเชิงประจักษ์ต่อสายตาประชาชนอย่างโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ โดยกำหนดให้มีการจัดระบบงานและข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบได้
2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการลดขั้นตอน เพิ่มประสิทธิภาพและประหยัดค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน โดยจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพียงแห่งเดียว เพื่อการบริการประชาชนอย่างคล่องตัวและทั่วถึง

57930139: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT; M.P.A.

(PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT)

KEYWORDS: IMPLEMENTATION/ GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES/ WORKING

NAPATCHANOK SURAMIT: THE IMPLEMENTATION OF GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES IN WORKING AMONG PERSONNEL WORKING FOR BANGKHWAN SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, AMPHUR MUEANG, CHACHOENSAO PROVINCE. ADVISOR: SUNEE HONGWISSET, Ph.D., 92 P. 2016.

The purpose of this study was twofold. First, it aimed at examining the implementation of good governance principles in working among personnel working for Bangkhwan Sub-district Administrative Organization, Amphur Mueang, Chachoensao Province. Also, this study attempted to compare the level of implementation of good governance principles in working among these personnel. The population participating in this study was 75 employees working for Bangkhwan Sub-district Administrative Organization, Amphur Mueang, Chachoensao Province. The instrument used to collect the data was a questionnaire. The statistical test used to analyze the collected data included frequency, percentage, means, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA.

The results of this study revealed that the subjects working for Bangkhwan Sub-district Administrative Organization implemented good governance principles in working at the highest level. When considering each good governance principle, the one in relation to ethical conduct was rated the highest, followed by the principles relating to accountability, participation, rules of law, transparency, efficiency and effectiveness, respectively. In addition, based on the results from the comparisons, it was shown that there were no differences in the level of implementation of good governance principles in working among personnel with different gender, age, educational level, work position, and work length. At a policy level, some suggestions were as follows:

1. More useful, direct, and empirical information should be disseminated to public. Also, a better system for work and information should be introduced and available for all people involved.
2. In order to increase efficiency and effectiveness in working, a policy for reducing steps in working should be made by introducing one service center in which all services were offered to all public.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล.....	14
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	23
ข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา.....	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	58
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล.....	58
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	60
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	67
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	73
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	74
สรุปผลการวิจัย.....	74
อภิปรายผลการวิจัย.....	76
ข้อเสนอแนะ.....	79
บรรณานุกรม.....	81
ภาคผนวก.....	85
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	92

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	36
2 จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	37
3 จำนวนและร้อยละของบุคลากร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล (N=75).....	58
4 สภาพภาพรวมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การ บริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	60
5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	61
6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	62
7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	63
8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	64
9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	65
10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	66
11 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานบุคลากร ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนก ตามเพศ โดยใช้สถิติ t-test.....	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
12	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ.....	68
13	การเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ โดยใช้สถิติ One-way ANOVA.....	68
14	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา.....	69
15	การเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้สถิติ One-way ANOVA.....	69
16	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามตำแหน่งงาน.....	70
17	การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้สถิติ One-way ANOVA.....	70
18	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน.....	71
19	การเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้สถิติ One-way ANOVA.....	72
20	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	72

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจและการเงิน ในปี พ.ศ. 2540 สาเหตุมาจากการบริหารบ้านเมืองไร้ประสิทธิภาพ มีการทุจริต ความไม่โปร่งใส ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรม เกิดความขัดแย้งขึ้นในระบบราชการ ไม่ได้คำนึงถึงภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว รัฐบาลมีความจำเป็นต้องกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ โดยมีเงื่อนไขคือ รัฐบาลต้องปฏิบัติตามระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบูรณสังคัมและประเทศชาติ เพื่อพลิกฟื้นภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจสังคัม และการเมืองระหว่างประเทศ รวมทั้งสามารถรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันเหตุการณ์ ต่อมาจึงได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 เพื่อใช้เป็นกรอบปฏิบัติของส่วนราชการ โดยยึดหลักพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักธรรมาภิบาล หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (สำนักงาน ก.พ. 2542; สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน; 2545 อรพินท์ สพโชคชัย, 2540 อ้างถึงใน เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2554)

การนำแนวความคิดธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารภาครัฐและเอกชนส่วนของภาครัฐให้ความสำคัญกับหลักการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนและแนวความคิดเรื่องของการเป็นพลเมือง ชุมชน ประชาสังคัม โดยให้ความสำคัญในคุณค่าและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ การกระจายอำนาจให้แก่ชุมชน ซึ่งส่งผลให้บทบาทหน้าที่ของภาครัฐเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เป็นผู้ปฏิบัติเปลี่ยนเป็นผู้สนับสนุน กำกับ ติดตามผล ซึ่งทำให้กระบวนการหลาย ๆ ด้านขององค์การภาครัฐต้องปรับบทบาทหน้าที่ รวมทั้งการทบทวนถึงแนวทางการพัฒนา การคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะเป็นสิ่งสำคัญ ส่วนของภาคเอกชนนั้นมุ่งเน้นไปทางด้านตรวจสอบได้ โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อสังคัม มีการตรวจสอบภายใน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ซึ่งการสร้างธรรมาภิบาลจำเป็นต้องพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน ทั้ง 3 ส่วน คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคัม (รัชยา ภักดีจิตต์, 2555)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหนึ่งของภาครัฐ อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยทำหน้าที่แทนรัฐในการจัดการบริการสาธารณะ การบริหารจัดการภารกิจต่าง ๆ ในพื้นที่ รับผิดชอบแก่ประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนเป็นการสำคัญ กระทรวงมหาดไทย จึงได้จัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการภารกิจ
ในความรับผิดชอบต่อไป (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2556)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นเพื่อกระจายอำนาจ
ให้ประชาชนในตำบลเข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชน ตำบล
หมู่บ้าน สามารถเอื้ออำนวยประโยชน์สุข บรรเทาทุกข์และความขาดแคลนของประชาชนในตำบล
หมู่บ้านได้เป็นอย่างดี และที่สำคัญยิ่งอีก คือ สนองตอบต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในเรื่องการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่นได้
อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากที่สุด โดยเฉพาะการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้าน
ประชาคมตำบล และประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้น ภาพลักษณ์ของการบริหารจัดการขององค์กร
บริหารส่วนตำบล จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีกลไกการบริหารจัดการที่โปร่งใส ชัดตรง เป็นธรรม
มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
และการตรวจสอบการทำงานในทุกชั้นตอนเหล่านี้ ซึ่งสะท้อนภาพลักษณ์ของการบริหารจัดการที่ดี
ทั้งนี้หากมีการบริหารจัดการโดยยึดถือตามหลักพื้นฐานธรรมาภิบาลทั้ง 6 ประการ อย่างเคร่งครัดแล้ว
ยังถือได้ว่าเป็นการบริหารจัดการมิติใหม่ที่จะสร้างสรรค์ประชาธิปไตยจากฐานรากที่แท้จริง
ชุมชนจะสามารถอยู่ร่วมกัน สร้างสรรค์และจรรโลงให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริงต่อไป
(ปริญญา นาคฉัตรีย์, ม.ป.ป.)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นระดับตำบล ได้รับยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล
และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล
พ.ศ. 2537 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ในช่วงที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลได้นำเอา
หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการในชุมชน กล่าวคือ เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนา
ท้องถิ่นตำบล พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบล สร้างการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข
อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเป็นอย่างดี
ทั้งประชาชนจะรู้สึกถึงความยุติธรรม โปร่งใส และมีส่วนร่วม อันเป็นลักษณะสำคัญของการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตย สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกาภิวัตน์ การบริหาร
องค์การบริหารส่วนตำบลที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล

เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2556-2560)
ที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม
ของทุกภาคส่วนในสังคม พัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติอย่างบูรณาการ อนุรักษ์ความสงบ
แห่งชาติ ซึ่งเป็นรัฐบาลชุดปัจจุบันต้องดำเนินการจัดทำแผนกลยุทธ์ เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือ

ในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้กับองค์กร เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และองค์การบริหาร ส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของกลยุทธ์ดังกล่าวของรัฐบาล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยระบบการบริหาร จัดการที่ดีบนหลักการพื้นฐานซึ่งสำคัญยิ่งประการหนึ่ง

จากความสำคัญของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ทำการศึกษา การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหาร ส่วนตำบล บางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยที่ผ่านมามองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญมีการกำหนด แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งถือว่าเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนา อันจะนำไปสู่ สถานการณ์อันพึงประสงค์ ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถนำไปสู่การแก้ปัญหา ตอบสนอง ความต้องการของประชาชนในชุมชนได้อย่างแท้จริง โดยมีความเห็นว่าธรรมาภิบาลเป็นกุญแจสำคัญ ที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและเอกชน และเป็นหลักการที่ครอบคลุมกว้างขวาง ในด้านนิติการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การบริหาร ครอบคลุมทั้งในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงาน ของบุคลากรให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนา องค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหาร ส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหาร ส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

สมมติฐานของการวิจัย

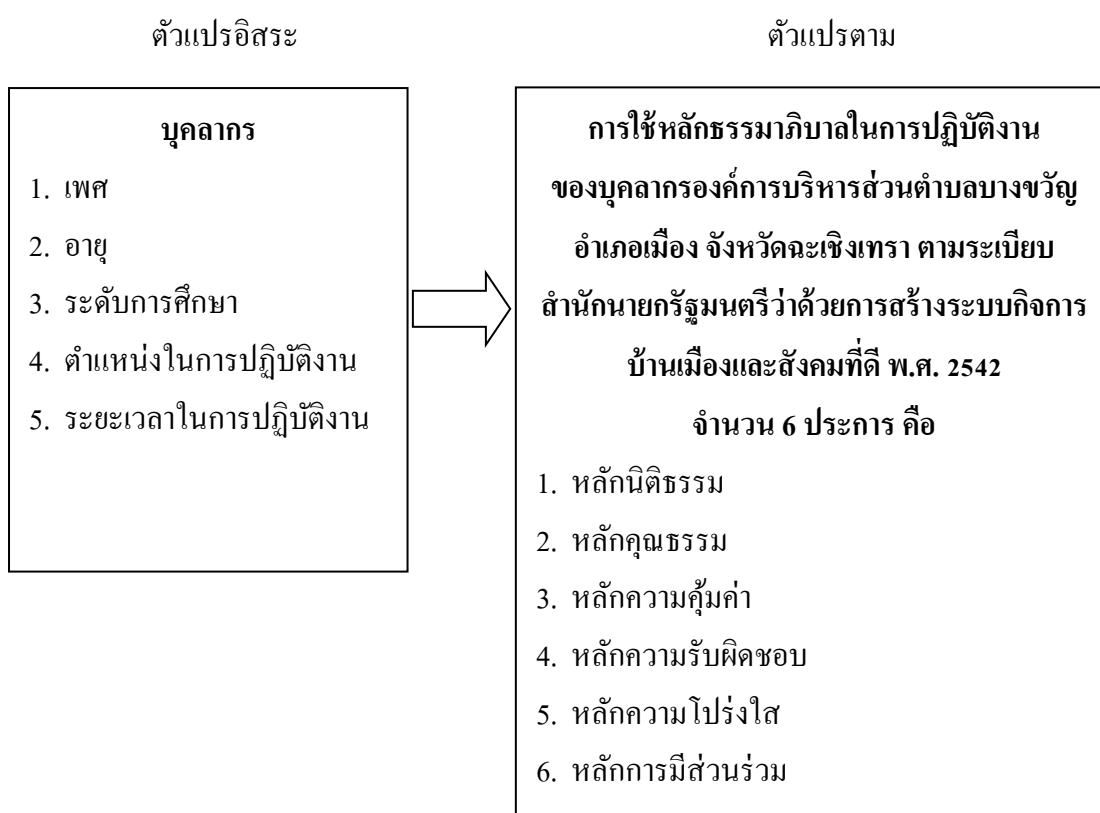
เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุเป้าหมาย จึงได้มีการตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีเพศต่างกัน มีผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
2. บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอายุต่างกัน มีผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

3. บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
ที่มีการศึกษาต่างกัน มีผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
4. บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มี
ตำแหน่งในการปฏิบัติงานต่างกัน มีผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
5. บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้ศึกษาเอกสาร บทความทางวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการทำงาน ไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานตามหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
การศึกษาครั้งนี้จะมุ่งศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีหลักธรรมาภิบาลที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม
2. ขอบเขตด้านประชากร
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ หัวหน้าส่วนราชการ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ และเจ้าหน้าที่ จำนวน 75 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ, 2558)
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา
ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย และเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2559 ซึ่งเป็นระยะเวลาตั้งแต่เริ่มค้นคว้าข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี รวมถึงการจัดทำรูปเล่ม

นิยามศัพท์เฉพาะ

การใช้หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การกระทำหรือวิธีปฏิบัติในการบริหารจัดการที่ดี หรือการปกครองที่ดี และมีความเป็นธรรม เป็นผลลัพธ์ของการจัดการ การจัดกิจกรรม และเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลลัพธ์ที่ดี มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเป็นธรรม โปร่งใส มีความรับผิดชอบ มีส่วนร่วม ยุติธรรม มีจรรยาบรรณควบคู่กับหลักคุณธรรม สามารถตรวจสอบได้ ประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

การปฏิบัติงาน หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลปฏิบัติตามตำแหน่งและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร การปฏิบัติในที่นี้ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหาร ส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล และมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากร ขององค์การบริหารส่วนตำบลในองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มี 6 ประการ คือ

1. หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ด้วยความเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติ และการเคารพ ตระหนักเกี่ยวกับสิทธิของประชาชน มีการตรวจสอบเรื่อง ร้องเรียนต่าง ๆ เพื่อป้องกันปัญหาการกระทำที่ผิดต่อข้อบังคับหรือนอกอำนาจหน้าที่ มีการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารของทางราชการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิหน้าที่ให้ประชาชน ได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดหลักคุณธรรม คุณความดี ในการปฏิบัติงานหน้าที่ มีจิตใจบริการ ปฏิบัติด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชนและชุมชน มีความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม บนพื้นฐานทางด้านจริยธรรมและคุณธรรม

3. หลักความคุ้มค่า หมายถึง มีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า ได้แก่ งบประมาณ ในการบริหารจัดการของชุมชน งบประมาณด้านบุคลากร งบประมาณด้านเทคโนโลยี เป็นต้น เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เกิดประโยชน์ต่อชุมชน และลดขั้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่ โดยคำนึงถึง การบริการที่รวดเร็ว คล่องตัว เพื่อประชาชนในชุมชนเป็นสำคัญ

4. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ คำนึงถึงประโยชน์ ของส่วนรวม เอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนในหมู่บ้าน รวมทั้งเร่งแก้ไขปัญหาเพื่อบรรเทาทุกข์ ให้กับประชาชน และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบต่อชุมชนอย่างเต็มกำลัง ยอมรับผลที่เกิดขึ้น จากการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินงานของตนเอง

5. หลักความโปร่งใส หมายถึง มีการเปิดเผยให้ประชาชน กลุ่ม หรือองค์กรชุมชน ได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร สิทธิประโยชน์ สวัสดิการต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ด้วยความถูกต้องและเป็นจริง ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและสามารถตรวจสอบการทำงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญได้อย่างต่อเนื่อง

6. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการนำเสนอ การจัดโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม ในการป้องกันสาธารณภัย การรักษาความสงบเรียบร้อย รวมทั้งประชาชนยังสามารถเสนอ

ความคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อรับทราบปัญหาและความเดือดร้อนของชุมชนอีกด้วย การเปิดโอกาสให้
หน่วยราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาคม มีส่วนร่วมในการนำเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมอาชีพ
ในชุมชนให้กับประชาชนในท้องถิ่น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่
2. แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่

ความเป็นมาของแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่

รัชยา กักดีจิตต์ (2555) การบริหารภาครัฐแนวใหม่ เริ่มต้นมาจากความพยายามของนักวิชาการในการอธิบายคุณลักษณะหรือปรากฏการณ์อันเกี่ยวกับการปฏิรูประบบบริหารงานภาครัฐที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษ 1980 และต้นทศวรรษ 1990 ของกลุ่มประเทศเวสมินเตอร์ โดยเฉพาะอังกฤษ แคนาดา ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ แนวความคิดของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ตั้งอยู่บนสมมติฐานความเป็นสากลของทฤษฎีการบริหารและเทคนิควิธีการจัดการ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารรัฐกิจและบริหารธุรกิจ ซึ่งเป็นกระแสแนวความคิดที่สอดคล้องกับรัฐประศาสนศาสตร์แบบคลาสสิกของ Woodrow Wilson ที่เน้นการเมืองแยกจากการบริหาร และหลักวิทยาศาสตร์การจัดการของ Federick Taylor โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อการประหยัด ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

นอกจากนี้ เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2556) ได้สรุปลักษณะของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ว่ามีลักษณะที่สำคัญ 4 ประการด้วยกัน คือ

1. มีที่มาทางประวัติศาสตร์จากความต้องการเปลี่ยนแปลงการทำงานที่ยึดหลักกฎหมายไปเป็นการทำงานคล้ายกับธุรกิจ
2. มีทั้งผู้สนับสนุนและผู้คัดค้าน ซึ่งมีทั้งคนที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

3. เป็นการผสมผสานแนวคิดและผลประโยชน์หลายด้านเข้าด้วยกัน ซึ่งมีทั้งแนวคิดในการเปลี่ยนแปลงภาครัฐและผลประโยชน์ของบรรดาที่ปรึกษาในการเปลี่ยนแปลง

4. เป็นทั้งไวยาหาร อุดมการณ์ และโลกทัศน์สากล ซึ่งมีทั้งเนื้อหาการปฏิบัติกันทั่วโลก และส่วนที่พูดเกินจริง

ความหมายของการจัดการภาครัฐแนวใหม่

นักรัฐศาสตร์และนักรัฐประศาสนศาสตร์ได้ให้ความหมายของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ดังนี้

Hood (1991, pp. 3-5 อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2556) การเกิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “NPM” ระยะเวลา 15 ปีที่ผ่านมา เป็นแนวโน้มการบริหารภาครัฐระหว่างประเทศที่โดดเด่นที่สุดแนวโน้มหนึ่ง คำว่า “NPM” เหมือนทางการบริหารส่วนใหญ่ที่เป็นคำหลวม ๆ หมายถึง ชุดของหลักการกว้าง ๆ ที่คล้ายกัน ซึ่งมีอิทธิพลต่อนโยบายการปฏิรูประบบราชการของประเทศหลายประเทศในกลุ่มองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for economic cooperation and development) หรือ OECD ตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา ตามความเห็นของฮูดแล้ว เห็นว่า NPM มีหลักสำคัญ 7 ประการด้วยกัน คือ

1. การจัดการมืออาชีพที่มุ่งปฏิบัติ
2. มีมาตรฐานและวัดผลงานอย่างชัดเจน
3. เน้นการควบคุมผลผลิตให้มากขึ้น
4. เปลี่ยนเป็นการแยกหน่วยงานในภาครัฐ
5. เปลี่ยนเป็นการแข่งขันในภาครัฐมากขึ้น
6. เน้นการจัดการโดยการแปรรูป
7. เน้นการมีวินัยและประหยัดในการใช้ทรัพยากรมากขึ้น

Cope, Lieshman and Strarie (1997, p. 448 อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2556) อธิบายว่า การจัดการภาครัฐแนวใหม่มาพร้อมกับโลกาภิวัตน์ เนื่องจากรัฐต่าง ๆ ปรับโครงสร้างใหม่ตามกระแสโลกาภิวัตน์ การจัดการภาครัฐแนวใหม่เป็นรูปแบบการปรับโครงสร้างที่โดดเด่นที่สุดของประเทศตะวันตก แม้แพร่กระจายออกไปไม่เท่ากันก็ตาม การจัดการภาครัฐแนวใหม่อาศัยหลัก 2 ประการ คือ หลักการแรก ขจัดความแตกต่างระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และหลักการที่สอง นำวิธีการทำงานของภาคเอกชนไปใช้กับภาครัฐ โดยเปลี่ยนวิธีการทำงานที่ยืดหยุ่นระเบียบเป็นมุ่งผลลัพธ์

Kaboolian (1998, p. 189 อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2556) อธิบายว่า การจัดการภาครัฐเป็นเครื่องหมายของชุดนวัตกรรมที่เกิดขึ้นภายในและต่างประเทศ ตลอดจนการปฏิรูปการบริหารภาครัฐที่คล้ายคลึงกันในประเทศต่าง ๆ ปลายประเทศ ทั้ง ๆ ที่ประเทศเหล่านี้มีระบบเศรษฐกิจ

และการเมืองที่แตกต่างกัน เช่น สหรัฐอเมริกา เกาหลี สหราชอาณาจักร โปรตุเกส แคนาดา และเป็นหัวข้อหนึ่งที่นักวิชาการค้นคว้าและอภิปราย ส่วนนวัตกรรมดังกล่าวจะแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ตามความเห็นของคุณหรือไม่ เป็นคำถามที่คนส่วนใหญ่ยังไม่มีคำตอบ แต่องค์ประกอบที่สำคัญของนวัตกรรมดังกล่าว ดูเหมือนเป็นพื้นฐานที่ยึดถือเป็นหลักการร่วมกันมากขึ้น

Lane (2003, pp. 304-305 อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2556) สรุปว่า การจัดการภาครัฐเป็นทฤษฎีทั่วไปที่เกี่ยวกับวิธีการทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จของรัฐบาล บริหารจัดการบริการและให้บริการแก่ประชาชน การจัดการภาครัฐแนวใหม่ไม่ได้เกี่ยวกับการเมือง แต่เกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากที่รัฐสภาตัดสินใจกำหนดวัตถุประสงค์แล้ว ข้ออ้างหลักของการจัดการภาครัฐ คือ การบริหารภาครัฐ (Public administration) ถ้าสมัยและอาจถูกแทนที่ด้วยการจัดการภาครัฐแนวใหม่ การทดแทนนี้ถือเป็นความทะเยอทะยานที่สำคัญของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ตลอดศตวรรษที่ 20 ซึ่งถือกันตลอดว่า การบริหารภาครัฐเป็นเครื่องมือหลักของรัฐบาล

จากนิยาม ความหมายที่นักวิชาการได้เสนอมานั้น สรุปได้ว่า การจัดการภาครัฐหรือการจัดการภาครัฐแนวใหม่มีความหมายสองแนวทางด้วยกัน คือ ในทางทฤษฎี หมายถึงหลักการในการปฏิรูประบบราชการ โดยเริ่มในช่วงทศวรรษที่ 1980 ซึ่งก่อให้เกิดการอภิปรายวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง ส่วนในทางปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินการตามนโยบายสาธารณะและกิจกรรมการจัดการในส่วนของภาครัฐ ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งนี้เองได้ดำเนินการตามหลักการ แนวคิด แนวทาง รวมทั้งองค์ความรู้ทางด้านการจัดการภาครัฐสมัยใหม่ที่ได้มีการสั่งสมมา

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่

การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (New public management)

แนวคิดดังกล่าวมีการปรับเปลี่ยน ซึ่งเดิมให้ความสำคัญต่อปัจจัยนำเข้า (Input) และอาศัยกฎระเบียบมาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ เปลี่ยนมาเป็นเน้นวัตถุประสงค์และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการ ในด้านของผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) และความคุ้มค่าของตัวเงิน (Value for money) รวมทั้งการพัฒนาการให้บริการแก่ประชาชน โดยอาศัยเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ ได้แก่ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การประเมินผลงาน เป็นต้น

การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มีสาระสำคัญดังนี้

Boston การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ มีลักษณะเป็นสากลสภาพไม่มีความแตกต่างระหว่างการบริหารของธุรกิจเอกชนและการบริหารงานของภาครัฐโดยมีการปรับเปลี่ยนการให้ความสำคัญจากปัจจัยนำเข้าเป็นการให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และให้ความสำคัญกับทักษะ

การบริหารจัดการมากกว่าการกำหนดนโยบาย นอกจากนี้ยังมีการโอนถ่ายอำนาจจากการควบคุมจากส่วนกลางเป็นการกระจายอำนาจไปสู่แต่ละหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการอีกด้วย ในส่วนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของหน่วยงานให้มีการแยกส่วนระหว่างภารกิจงานเชิงพาณิชย์และไม่ใช่เชิงพาณิชย์ออกจากกันอย่างเบ็ดเสร็จ เด็ดขาด มีการแปรสภาพของรัฐเป็นเอกชน เพื่อลดต้นทุนและปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบสัญญาจ้างบุคลากรของภาครัฐให้เป็นระยะสั้น รวมทั้งกำหนดข้อตกลงให้มีความชัดเจนและตรวจสอบได้ มีการใช้การบริหารงานแบบเอกชนมาใช้สร้างแรงจูงใจ และให้รางวัลตอบแทนในรูปแบบของตัวเงิน สร้างระเบียบในการใช้จ่ายงบประมาณ โดยพยายามลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มผลผลิต

Hung ได้แสดงทรรศนะการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่โดยสรุปได้ดังนี้ (Hung, 1994, pp. 69-77 อ้างถึงใน รัชญา ภักดีจิตต์, 2555) การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่นั้นเน้นการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน โดยมีการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ มีการจัดการกลไกองค์การให้สอดคล้องตามผลงาน การปรับเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับเรื่องทรัพยากรบุคคล เช่น ระบบการจูงใจให้สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น การลดขนาดของส่วนราชการ เพื่อง่ายต่อการจัดการ รวมทั้งการแปรรูปกิจการสาธารณะโดยใช้วิธีการจ้างเหมา รวมทั้งการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ของนักการเมืองและนักบริหารให้มีความใกล้ชิดกันมากขึ้น เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักการเมืองในกระบวนการบริหารจัดการมากขึ้น

Ferlie, Lynn and Pollitt (1996) ได้แบ่ง NPM ออกเป็น 4 แนวทางใหญ่ ๆ ด้วยกันดังนี้ คือ

1. การปรับปรุงประสิทธิภาพ การปรับเปลี่ยนการบริหารภาครัฐให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น เน้นผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการ
2. การลดขนาดและการกระจายอำนาจ โดยมีการเปิดโอกาสของกลไกตลาดเข้ามา มีบทบาทมากที่สุดการใช้ระบบสัญญาข้อตกลง
3. การมุ่งสู่ความเป็นเลิศ เป็นแนวคิดไปสู่เรื่องของวัฒนธรรม องค์การ ค่านิยม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนการบริหารการเปลี่ยนแปลง
4. การให้ความสำคัญต่อการบริการประชาชน เน้นในด้านคุณภาพของการดำเนินงาน หรือให้ความสำคัญต่อความพึงพอใจของลูกค้าผู้รับบริการเป็นอันดับแรก

วิสัยทัศน์ในการบริหารบ้านเมืองตามแนวความคิดหลัก (Mainstreams) ของ Peter โดยสรุปตัวแบบแนวคิดที่สำคัญ 2 แนวคิด ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (New public management) หรือที่นิยมเรียกกันสั้น ๆ ว่า NPM อันเป็นการผสมผสานระหว่างเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิก เศรษฐศาสตร์เชิงสถาบัน และเทคนิควิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่

1.1 เศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิก (Neoclassic economics) ตั้งอยู่บนข้อสมมติฐานเกี่ยวกับความมีเหตุผลของปัจเจกบุคคลที่มีความชอบในบางสิ่งบางอย่างมากกว่าบางสิ่งบางอย่าง และสามารถตัดสินใจได้อย่างดีที่สุด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ของตน

1.2 ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ (Public choice theory) เป็นการประยุกต์แนวคิดหลักการทางเศรษฐศาสตร์เข้ามาใช้ในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางการเมืองภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะการกำหนดนโยบายสาธารณะและราชการแผ่นดิน

1.3 เศรษฐศาสตร์สถาบันแนวใหม่ (New institution economics) เป็นแนวความคิดที่ผสมผสานสาขาวิชาต่าง ๆ ทางสังคมศาสตร์เข้าด้วยกัน โดยให้ความสำคัญในสองประเด็นหลัก ๆ คือ ประเด็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถาบันและประเด็นเกี่ยวกับการจัดระเบียบของสถาบัน

1.4 ทฤษฎีตัวการและตัวแทน เป็นปรากฏการณ์ขององค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ โดยฝ่ายผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการเอง แต่จะจ้างผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการรับผิดชอบแทน

2. แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยในแนวทางใหม่ (New democracy) อันเป็นการผสมผสานระหว่างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและหลักนิติธรรม

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับชุมชนนิยม (Communitarism) ตั้งอยู่บนพื้นฐานความคิดของการยอมรับศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และการอยู่ร่วมกันในสังคม กล่าวคือ การมุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อการสร้างศีลธรรมและคุณธรรม (Civic virtue) หรือความเป็นพลเมืองดี (Good citizenship) การรู้จักเคารพสิทธิของตนเองและบุคคลอื่น การเรียนรู้ที่จะดูแลตนเองและบุคคลอื่นบนพื้นฐานของส่วนรวม เน้นต่อการเพิ่มอำนาจ (Empowerment) ในส่วนของประชาชน ให้มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อน มีการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อสนองความต้องการของชุมชนและสังคมโดยรวม

2.2 ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ (Deliberative democracy) เน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการของนโยบาย โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดร่วมกัน และมีส่วนร่วมในการสนับสนุนนโยบายมากยิ่งขึ้นด้วย

2.3 ประชาธิปไตยทางตรง (Direct democracy) เป็นรูปแบบของการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถออกเสียงแสดงความคิดเห็นของตนเองได้โดยตรง ไม่จำเป็นต้องผ่านตัวแทน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการตอบสนองและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อประชาชนมากยิ่งขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่าแนวความคิดประชาธิปไตยทางตรง ประชาชนที่มีความสามารถเพียงพอสามารถที่จะตัดสินใจประเด็นต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และถือเป็นสิทธิของประชาชนในการริเริ่มแสดงประชามติ

การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPM) ถือได้ว่าเป็นกระแสแนวความคิดเกี่ยวกับการปฏิรูประบบงานภาครัฐร่วมสมัยที่มีความหลากหลายในตัวเอง มีการผสมองค์ความรู้ในแบบของสาขาวิชานอกจากนี้ยังตั้งอยู่บนสมมติฐานของการเป็นสากลอีกด้วย ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการบริหารรัฐกิจและการบริหารธุรกิจ การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ หรือการจัดการนิยมต้องการให้อิสระและความคล่องตัวทางการบริหาร เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาผลการดำเนินงาน มุ่งเน้นให้ความสำคัญในเรื่องของประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพของการให้บริการ และความคุ้มค่า

โดยสรุป การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่นั้นถือว่าการบริหารงานแบบร่วมสมัย กล่าวคือ มีความหลากหลาย ผสมผสานองค์ความรู้ ซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานของความเป็นสากล และยังถือว่าการจัดการภาครัฐแนวใหม่มีฐานะเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ โดยมีพื้นฐานมาจากหลักเศรษฐศาสตร์และการจัดการของภาคเอกชน ซึ่งแตกต่างไปจากการบริหารภาครัฐแบบดั้งเดิม

นอกจากนี้ รัชญา ภักดีจิตต์ (2555) ยังได้สรุปเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ไว้ว่า แนวความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยแนวใหม่หรือประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม นั้น หลักการพื้นฐานคือ การเพิ่มอำนาจในการกำหนดนโยบายสาธารณะให้แก่ประชาชนเป็นสำคัญ คือ การที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารปกครองบ้านเมืองและตั้งอยู่บนสมมติฐานว่าประชาชนเป็นพลเมืองที่มีจิตสำนึกและความกระตือรือร้นทางการเมือง ประชาชนต้องการให้มีการบริหารจัดการแบบสังคมประชาธิปไตย และยึดหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารงานในประเทศ

การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่กับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ปธาน สุวรรณมงคล (2558) ปี พ.ศ. 2555 รัฐบาลเห็นชอบกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4 หลัก ได้แก่ หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ค่านิยมประชาธิปไตยประชารัฐ และความรับผิดชอบต่อการบริหาร รายละเอียดของหลักที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

หลักที่ 1 การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New public management) ประกอบด้วยหลักย่อย 3 หลัก ได้แก่

หลักย่อยที่ 1 ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลิตภาพที่คุ้มค่าต่อการลงทุน และบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

หลักย่อยที่ 2 ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง การปฏิบัติราชการที่มีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อตอบสนองความต้องการและผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจ

ให้บรรลุวัตถุประสงค์ องค์การมีการวางเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและอยู่ในระดับที่อยู่ในความคาดหวังของประชาชน

หลักย่อยที่ 3 การตอบสนอง หมายถึง การปฏิบัติราชการต้องสามารถให้บริการอย่างมีคุณภาพ ดำเนินการแล้วเสร็จในเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ ตอบสนองความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ

แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล

ความหมายของธรรมาภิบาล

เกษียร เตชะพีระ (2541 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2553) ได้แบ่งแนวความคิดความคำว่า Good governance ไว้ 3 กลุ่ม ได้แก่

การตีความแบบอำนาจนิยม หรือเป็น Good governance ในทัศนะของฝ่ายมั่นคง
ในทัศนะคติของฝ่ายความมั่นคง ซึ่งได้แก่ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายกองทัพ ได้ให้ความหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นไปในทางการเป็นปึกแผ่น การสร้างความปรองดองในสังคมไทย ในการบริหารประเทศ หรือการสร้างรัฐธรรมนูญในสังคมไทย

การตีความแบบเสรีนิยม หรือเป็น Good governance มุมมองของภาคธุรกิจนักจัดการสมัยใหม่ เป็นแนวความคิดการเปิดเสรี เช่น อานันท์ ปันยารชุน (2541) ได้กล่าวปาฐกถาเรื่อง “รัฐธรรมนูญกับอนาคตประเทศไทย” (นฤมล ทับจุมพล, 2541 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2553) ได้กล่าวว่า รัฐธรรมนูญเป็นเรื่องของการบริหารให้มีประสิทธิภาพ ไม่เกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมือง ประเทศที่มีรัฐธรรมนูญต้องมียุทธศาสตร์ประกอบพื้นฐานของการทำงานอย่างมีหลักความรับผิดชอบ (Accountability) การสามารถคาดการณ์ได้ (Predictability) มีความโปร่งใส (Transparency) ตลอดจนต้องมีระเบียบกฎหมายที่มีความยุติธรรม

การตีความแบบชุมชนนิยม หรือเป็น Good governance ในแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ให้ความสำคัญในเรื่องความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่าง ๆ โดยมองว่ารัฐธรรมนูญเป็นเรื่องความสัมพันธ์กับประชาธิปไตย ในการสร้างรัฐธรรมนูญนั้นต้องมีภาคประชาสังคมที่เข้มแข็งตามความหมายของประเวศ วะสี (2541, หน้า 22-30) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

1. การสร้างคุณค่าใหม่และจิตสำนึกใหม่ อนุรักษ์สิ่งดี แต่ควรสร้างคุณค่าและจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันในสังคมใหญ่ เช่น จิตสำนึกของความเป็นมนุษย์ของตนเอง ผู้อื่น และสิทธิมนุษยชน
2. สร้างเศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม เศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานของการอยู่ร่วมกันด้วยความปกติหรือศีลธรรม เป็นการเชื่อมโยง กาย ใจ ครอบครั้ว สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

ให้รากฐานทางสังคมเข้มแข็ง ส่วนประชาสังคมเป็นการปฏิรูปความสัมพันธ์เชิงอำนาจหรือแนวคิด
สู่ความเป็นกัลยาณมิตร เพื่อเปิดศักยภาพความเอื้ออาทรของคนทุกคน

3. ปฏิรูปการเศรษฐกิจมหภาคและการเงิน โดยเฉพาะปฏิรูปกฎหมาย โดยทบทวนจาก
ประเทศที่มีประสบการณ์และนำมาเป็นบทเรียน

4. ปฏิรูประบบรัฐ โดยการสร้างระบบราชการที่มีคุณภาพ มีการกระจายอำนาจ
และมีการเพิ่มความสามารถในการกำหนดกติกาที่เป็นธรรม

5. มีการปฏิรูปการศึกษา การสร้างคนให้มีพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

6. ปฏิรูปสื่อสังคม สื่อควรเป็นประโยชน์สูงสุดต่อสังคม

7. ปฏิรูปกฎหมายให้มีความทันสมัย ซึ่งถือว่าเป็นมาตรการที่สำคัญ

ธรรมาภิบาล (Good governance) ตามความหมายของ World Bank (1992) คือ ลักษณะ
และแนวทางการใช้อำนาจการเมืองเพื่อการบริหารจัดการบ้านเมือง โดยการจัดการทรัพยากร
ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนา เพื่อช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ
ทั้งนี้โดยการเพิ่มศักยภาพของรัฐบาลให้สามารถบริการอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบที่ยุติธรรม
มีกระบวนการทางกฎหมายที่อิสระ รวมทั้งมีระบบราชการฝ่ายนิติบัญญัติที่มีความโปร่งใส
รับผิดชอบ และตรวจสอบได้ (บงกฏ สุทัศน์ ณ อยุธยา, 2557)

ธรรมาภิบาลตามความหมายขององค์การแห่งการพัฒนาเพื่อสหประชาชาติ (United
nations development program-UNDP) คือ การดำเนินงานของผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจ การเมือง
และสังคมที่จะจัดการกับกิจการของประเทศในทุกระดับ โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริม
ให้ประเทศต่าง ๆ พัฒนาตนเองในลักษณะที่พึ่งตนเองได้ ได้แก่ ความเท่าเทียมกันการใช้อำนาจ
การเมืองงานและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์อย่างยั่งยืน (บงกฏ
สุทัศน์ ณ อยุธยา, 2557)

ธรรมาภิบาลตามความหมายของ Japan International cooperation assistance (1995)
คือ รากฐานการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม โดยการกำหนดให้รัฐบาลมีหน้าที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม
และสร้างบรรยากาศให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมภายใต้อุดมการณ์หรือแนวคิดที่จะนำไปสู่การพัฒนา
ที่พึ่งตนเอง การพัฒนาที่ยั่งยืนและมีความยุติธรรมทางสังคมและรัฐต้องมีหลักการในการกระทำหน้าที่
อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (บงกฏสุทัศน์ ณ อยุธยา, 2557)

โดยสรุปหลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance)
หมายถึง การบริหารงานในทุก ๆ ด้านของภาครัฐ โดยที่อาศัยหลักความชอบธรรม มีประสิทธิภาพ
เน้นกระบวนการในการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ซึ่งต้องปฏิบัติอย่างจริงจัง
และต่อเนื่อง จึงจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อเป็นพื้นฐานให้ประชาธิปไตยของไทย

มีความเข้มแข็ง โดยยึดหลักความชอบธรรมทางด้านกฎหมาย หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

นอกจากนี้ ปธาน สุวรรณมงคล (2558) ได้สรุปว่า ธรรมนูญเป็นหลักการปกครอง ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชนและประเทศชาติ โดยยึดหลักเหตุผลและความเป็นธรรม กล่าวอีกมุมหนึ่ง ธรรมนูญเป็นทั้งหลักการ (Principles) และแนวทาง (Guidelines) สำหรับการปฏิบัติ ให้เป็นไปตามหลักการที่กำหนด

องค์ประกอบของธรรมนูญ

UNDP ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการพัฒนาในประเทศต่าง ๆ ได้วางองค์ประกอบของธรรมนูญไว้ดังนี้ (ปธาน สุวรรณมงคล, 2558)

1. การมีส่วนร่วม (Participation) ชายและหญิงทุกคนควรมีสิทธิมีเสียงในการตัดสินใจ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมผ่านทางสถาบันตัวแทนอันชอบธรรมของตน การมีส่วนร่วมที่เปิดกว้างนั้น ต้องอยู่บนพื้นฐานของการมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มและการแสดงความคิดเห็น รวมถึงสามารถเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมีเหตุมีผลในเชิงสร้างสรรค์
2. นิติธรรม (Rule of law) กรอบตัวบทกฎหมายต้องมีความเป็นธรรมและไม่มีการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของสิทธิมนุษยชน
3. ความโปร่งใส (Transparency) ต้องอยู่บนพื้นฐานของการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสาร โดยบุคคลที่มีความสนใจจะต้องสามารถเข้าถึงสถาบัน กระบวนการ และข้อมูลข่าวสารได้โดยตรง
4. การตอบสนอง (Responsiveness) สถาบัน กระบวนการดำเนินงาน ต้องพยายามดูแลเอาใจใส่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย
5. การมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus-oriented) มีการประสานความแตกต่างในผลประโยชน์ของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อหาข้อมูลยุติร่วมกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ไม่ว่าจะป็นนโยบาย และกระบวนการขั้นตอนใด ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
6. ความเสมอภาค/ ความเที่ยงธรรม (Equity) ชายและหญิงทุกคนต้องมีโอกาสในการปรับปรุงสถานะหรือรักษาระดับชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง
7. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and effectiveness) สถาบันและกระบวนการต้องสร้างผลสัมฤทธิ์ที่ตรงต่อความต้องการ และขณะเดียวกันก็ต้องใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
8. การรับผิดชอบ (Accountability) ผู้มีอำนาจตัดสินใจ ไม่ว่าจะอยู่ในภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรภาคประชาสังคม ต้องมีการรับผิดชอบต่อสาธารณชนทั่วไป และผู้มีส่วนได้เสียในสถาบันของตน

9. วิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic vision) ผู้นำและบรรดาสาธารณชนต้องมีมุมมองที่เปิดกว้างและเล็งการณ์ไกลเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองและพัฒนามนุษย์ (สังคม) รวมถึงมีจิตสำนึกว่าอะไรคือความต้องการและความจำเป็นต่อการพัฒนาดังกล่าว ตลอดจนมีความเข้าใจในความสลับซับซ้อนของบริบททางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ในแต่ละประเด็นนั้น

ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ได้ให้องค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ว่า ประกอบด้วย

1. ความน่าเชื่อถือ (Accountability)
 2. การมีส่วนร่วม (Participatory)
 3. ความสามารถคาดการณ์ได้ (Predictability)
 4. ความโปร่งใส (Transparency)
 5. การได้รับให้ประเทศที่กู้เงินจากธนาคารดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (UNESCAP)

ได้ให้หลักการของธรรมาภิบาลต้องประกอบด้วย

1. หลักนิติธรรม (Rule of law) คือ การปกครองโดยยึดหลักกฎหมาย เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ประชาชน ทั้งในเรื่องสิทธิและเสรีภาพในทรัพย์สิน การแสดงออก การดำรงชีพ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นหนึ่งในบรรดาศาติวิธีขั้นพื้นฐานทั้งหมดของปัจเจกบุคคล และโดยหลักการนี้ ผู้ปกครองไม่สามารถใช้อำนาจใด ๆ อันละเมิดต่อกฎหมายกระทำต่อประชาชน

2. หลักคุณธรรม (Virues) การยึดมั่นในเรื่องความถูกต้อง ดิงาม การส่งเสริมให้มีจริยธรรม และคุณธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง และมาตรการลงโทษผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ขาดจริยธรรมและคุณธรรม

3. หลักความโปร่งใส (Trnsparency) การปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์การให้มีความโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และมีกระบวนการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และตรวจสอบความถูกต้องได้

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นต่อการตัดสินใจขององค์การคุ้มครองสิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐและการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) การสำนึกในความรับผิดชอบต่อสาธารณะ และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง

6. หลักความคุ้มค่า (Effectiveness) การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

ในส่วนของ UNESCAP ซึ่งเป็นองค์การหนึ่งของสหประชาชาติได้กำหนดองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ 8 ประการ (ปธาน สุวรรณมงคล, 2558)

1. การมีส่วนร่วม (Participate)
2. นิติธรรม (Rule of law)
3. ความโปร่งใส (Transparacy)
4. การตอบสนอง (Reposiveness)
5. การมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus oriented)
6. ความเสมอภาค/ ความเที่ยงธรรม และการไม่กีดกัน (Equity and inclusiveness)
7. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effective and efficiency)
8. ภาระรับผิดชอบ (Accountability)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (สุดจิต นิमितกุล, 2543 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2553) องค์ประกอบของธรรมาภิบาลประกอบด้วย

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยการรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักการนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นอย่างแก่สังคม ตลอดจนการส่งเสริมและการสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็นในส่วนสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

5. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจน การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์ผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี ได้อธิบายองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลไว้ดังนี้ (บุษบง เจริญชัยวัฒนะ และบุญมี ลี, 2544 อ้างถึงใน สุพจน์ เจริญขำ, 2554)

1. ความชอบธรรม (Legitimacy) ซึ่งมีความหมายรวมถึง หลักนิติธรรม (Rule of law) และความเป็นอิสระของกระบวนการยุติธรรม (Independence of judiciary) ได้แก่ การทำให้กฎหมายเป็นบรรทัดฐานและทุกคนเคารพกฎหมาย โดยกรอบกฎหมายที่ใช้ในประเทศต้องมีความยุติธรรม และบังคับใช้กับคนทุกกลุ่มอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

2. ความโปร่งใส (Transparency) เป็นการพิจารณาที่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย กระบวนการทำงาน กฎกติกา และความตั้งใจจริงในการบริหารงานของหน่วยงานต่อสาธารณชน มีความอิสระในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งทางเศรษฐกิจ การค้า สังคม และสิ่งแวดล้อม ข้อมูลที่เผยแพร่ต้องมีความทันสมัย

3. ความรับผิดชอบและการตรวจสอบได้ (Accountability) การตัดสินใจใด ๆ ต้องกระทำโดยมีพันธะความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองกระทำกับสาธารณชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหน่วยงาน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก มีจิตใจเสียสละและเห็นคุณค่าสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่

4. ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and effectiveness) กระบวนการและสถาบันของรัฐสามารถจัดสรรและใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคมโดยรวม รวมถึงการทำงานที่รวดเร็ว มีคุณภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5. การมีส่วนร่วม (Participation) หลักธรรมาภิบาลขึ้นอยู่กับพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนหมายถึง คนไทยทุกคน ไม่ว่าจะประกอบอาชีพใดต้องรู้จักสิทธิและการใช้สิทธิต้องตื่นตัวกระตือรือร้นที่จะรับรู้ตรวจสอบกระบวนการตัดสินใจของภาครัฐ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของคนอื่น สร้างภาคประชาชนและสังคมที่เข้มแข็ง มีทัศนคติต่อส่วนรวมที่ถูกต้องและมีคุณธรรม

นอกจากนี้ โกวทิพย์ พวงงาม (2553, หน้า 39) สรุปว่า การจะสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นนั้น ควรจะมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความเท่าเทียม และหลักการมีส่วนร่วม เป็นสำคัญ

การนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารภาครัฐและเอกชน

ภาครัฐและภาคเอกชนมีความสัมพันธ์กันแตกต่างกันเพียงเป้าหมาย องค์กรประกอบ รวมถึงบทบาทหน้าที่ ซึ่งแยกและแตกต่างกันออกไป

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารภาครัฐนั้น ปัจจุบันให้ความสำคัญกับแนวคิดดังกล่าวเป็นอย่างมาก กล่าวคือ หลักการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม การให้ความสำคัญกับประชาชน และแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องของการเป็นพลเมือง ชุมชน และประชาสังคม ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแก่ประชาชน และในเรื่องของการตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยการให้คุณค่าในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การกระจายอำนาจให้แก่ชุมชน ทำให้บทบาทหน้าที่ของรัฐเปลี่ยนไปจากเดิม เป็นผู้ปฏิบัติ เป็นผู้สนับสนุน กำกับ ติดตามผล ทำให้หลาย ๆ กระบวนการหลาย ๆ ด้านขององค์การภาครัฐต้องปรับบทบาทหน้าที่ รวมทั้งการทบทวนถึงแนวทางการพัฒนา การดำเนินถึงผลประโยชน์สาธารณะ และตระหนักว่า การมีความรับผิดชอบ รับการตรวจสอบสาธารณะเป็นสิ่งสำคัญ

นอกจากนี้แล้ว การใช้อำนาจทางการเมืองในการบริหารประเทศโดยเป็นธรรมาภิบาลจะต้องมีกระบวนการยุติธรรมที่เป็นอิสระ มีกรอบของกฎหมายที่สามารถบังคับใช้กับสัญญาต่าง ๆ ได้ รวมถึงเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เน้นความเป็นพลเมือง ความเป็นชุมชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะและกระบวนการตัดสินใจที่เปิดกว้าง

ธรรมาภิบาลจึงทำหน้าที่เป็นกลไก เครื่องมือ และแนวทางในการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการสร้างความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง มีความชอบธรรมของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

การนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารภาคเอกชน หรือการกำกับดูแลกิจการ หมายถึงระบบซึ่งใช้ชี้แนะและควบคุมบริษัท เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการบริษัท ฝ่ายจัดการและผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดทิศทางและสอดคล้องผลการปฏิบัติงานของบริษัท บรรษัทภิบาล จึงเป็นการกำกับดูแลกิจการให้เจริญรุดหน้าอย่างมีประสิทธิภาพด้วยเงื่อนไขของความถูกต้อง โปร่งใส และการมีจริยธรรมที่ดี โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งในกิจการและนอกกิจการอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน

ธรรมาภิบาลในประเทศไทย

หลักธรรมาภิบาลได้เข้ามาสู่สังคมไทยในปลายทศวรรษ 2530 หลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ซึ่งตรงนี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการต่อต้านผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งนั่นเอง

และหลังจากนั้นหลักธรรมาภิบาลเข้าได้เข้ามาในช่วงของวิกฤตทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยที่เรียกว่า “วิกฤตต้มยำกุ้ง” ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากนักธุรกิจ นักลงทุน ความไม่โปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การแทรกแซงของนักการเมืองในกิจการธนาคารและสถาบันการเงิน เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้รัฐบาลไทยต้องหันไปขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ International monetary fund (IMF) ซึ่งก็มีเงื่อนไขให้ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามนั้น คือ ต้องมีการปฏิรูประบบราชการต่าง ๆ และการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ โดยในปี พ.ศ. 2542 มีการวางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และมีผลใช้บังคับกับหน่วยราชการของรัฐตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2542 โดยมีหลักการสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ยังได้กำหนดว่า การบริหารจัดการประเทศต้องมีการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลให้เข้มแข็ง เพื่อให้ระบบบริหารจัดการที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลเป็นยุทธศาสตร์หลักในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีมาอย่างยาวนาน ในปี พ.ศ. 2545 มีการแก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) มาตรา 3/1 มีจุดมุ่งหมายว่าการบริหารราชการจะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดความสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าเชิงภารกิจของรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น กระจายอำนาจการตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและสนองตอบความต้องการของประชาชน หลังจากปี พ.ศ. 2545 ไม่ถึงปีก็มีกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลโดยตรง คือ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้วางแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือ “ธรรมาภิบาล” สำหรับหน่วยงานภาครัฐดังนี้ คือ

1. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. มีประสิทธิภาพและมีความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์

6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ

7. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

ผลจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 นำมาสู่การพัฒนากระบวนการบริหารภาครัฐหรือระบบราชการ โดยคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2551-2555) โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยมีประเด็นหลัก 4 ประเด็น ได้แก่ (ปธาน สุวรรณมงคล, 2558)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับการให้บริการและการทำงานเพื่อตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของประชาชนที่มีความสลับซับซ้อนหลากหลายและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ปรับรูปแบบการทำงานให้มีลักษณะเชิงบูรณาการ เกิดการแสวงหาความร่วมมือ และสร้างเครือข่ายกับฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งเปิดให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 มุ่งสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง บุคลากรมีความพร้อมและความสามารถในการเรียนรู้ คิดริเริ่มเปลี่ยนแปลงและปรับตัวอย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์ต่าง ๆ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างระบบการกำกับดูแลตนเองที่ดี เกิดความโปร่งใส และมั่นใจ และสามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งทำให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่องานต่อประชาชน และต่อสังคมโดยรวม

ในส่วนของประเทศไทยนั้น ภาครัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสังคมไทย การนำระบบบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารภาครัฐนั้นได้ให้ความสำคัญต่อแนวคิดธรรมาภิบาลอย่างแพร่หลาย ความสำคัญของการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคมไทย อีกทั้งยังให้ความสำคัญอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยนำหลักการดังกล่าวใส่ไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศอีกด้วย

นอกจากนี้ได้ขยายกรอบการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม ได้แก่ การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในภาครัฐ เอกชน การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกลไกการตรวจสอบ ทั้งที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และกลไกตรวจสอบสาธารณะในภาคประชาชน รวมทั้งปลูกจิตสำนึกของประชาชนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความพอดี เพื่อเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทย

โดยสรุป ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญต่อภาครัฐและภาคเอกชน ในขณะที่โกวิท พวงงาม (2553, หน้า 39) ได้สรุปว่า ธรรมาภิบาลเป็นการบริหารงานของภาครัฐในทุก ๆ ด้าน โดยชอบธรรมและมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบด้วยกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีความโปร่งใส และสามารถ

ตรวจสอบได้ นอกจากนี้ รัชญา ภักดีจิตต์ (2555, หน้า 29) ได้สรุปว่า ธรรมนูญเป็นแนวคิดที่สำคัญที่จะนำไปใช้ในการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เนื่องจากเป็นหลักการที่ครอบคลุมกว้างขวาง ทั้งมิติทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม ดังนั้น การบริหารธรรมนูญจึงเป็นแนวความคิดที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ธีรวุฒิ ไศภิชญกุล (2550) ความหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้นมิใช่ให้ความหมายตามหลักการไว้ดังนี้

Wit (1967 อ้างถึงใน ธีรวุฒิ ไศภิชญกุล, 2550) ให้นิยามว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมดหรือเฉพาะบางส่วน ซึ่งเป็นไปตามหลักการปกครองของประชาชน เพื่อประชาชนนั่นเอง

William (1959 อ้างถึงใน ธีรวุฒิ ไศภิชญกุล, 2550) ให้นิยามเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นว่าหมายถึง การปกครองที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารงานคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่มีสมาชิกได้รับเลือกจากประชาชน การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีลักษณะคล้ายกับรัฐอิสระนั่นเอง ซึ่งสามารถปกครองตนเองได้อย่างเต็มที่

Montagu (1984, p. 574 อ้างถึงใน ธีรวุฒิ ไศภิชญกุล, 2550) ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นว่า เป็นการปกครองซึ่งหน่วยงานการปกครองมีอิสระในการเลือกตั้งผู้บริหาร มีอำนาจอิสระและมีความรับผิดชอบ ซึ่งสามารถใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยงานส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค แต่ยังคงอยู่ภายใต้บังคับบัญชาว่าด้วยอำนาจอธิปไตยของรัฐบาลความหมายของ Montagu ชี้ว่า แม้การปกครองท้องถิ่นจะมีความอิสระในการเลือกตั้งและการทำหน้าที่รับผิดชอบ แต่ยังคงอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐหรือประเทศ ซึ่งเป็นข้อแตกต่างกับรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลส่วนกลาง

ส่วนนักวิชาการของไทย มีผู้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ดังนี้ ได้แก่ ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2524, หน้า 15 อ้างถึงใน ธีรวุฒิ ไศภิชญกุล, 2550) ได้ให้ความหมายว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้ จะเกิดองค์กรทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ

องค์กรนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

อุทัย หิรัญโต (2523 อ้างถึงใน ชีรวุฒิ โศภิชญิกุล, 2550) การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตนและบริหารงานท้องถิ่น มีการจัดเป็นองค์กรมีหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2518 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2553) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือกระจายไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบหรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

ประหยัด หงส์ทองคำ (2529 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2553) กล่าวถึง การปกครองท้องถิ่นว่าเป็นรูปการปกครองที่เกิดจากระบบการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อวัตถุประสงค์ในอันที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินงานต่าง ๆ ในการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองตอบความต้องการและแก้ไขปัญหาด้วยตัวของตัวเอง

โดยสรุป การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองระดับต่าง ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการปกครองในระบบประชาธิปไตย การปกครองนี้จะเป็นการปกครองในระดับเมืองหรือเป็นจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง การปกครองจะมีองค์กรซึ่งมีหน้าที่ในการดูแลเมือง หรือจังหวัด เพื่อให้รัฐสามารถเข้าถึงปัญหาได้อย่างชัดเจนและทั่วถึง และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดรวมทั้งให้เกิดความรวดเร็ว นอกจากนี้ ชีรวุฒิ โศภิชญิกุล (2550, หน้า 18) ได้สรุปว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองพื้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีองค์กรทางการปกครองแยกต่างหากจากส่วนกลาง ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายอิสระโดยมีงบประมาณและบุคลากรของตนเอง ทั้งนี้โดยรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลส่วนกลางเพียงควบคุมและให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมาย

นอกจากนี้แล้ว วุฒิสาร ต้นไชย (2557, หน้า 18) ได้สรุปว่า การบริหารปกครองท้องถิ่นคือ กระบวนการหรือกิจกรรมของการบริหารปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องเกี่ยวกับสถาบันที่เป็นทางการของรัฐและตัวแสดงที่ไม่เป็นทางการเข้ามามีบทบาทหรือเกี่ยวข้องกับการบริหารหรือประเด็นปัญหาที่ซับซ้อน โดยการบริหารปกครองจะเน้นเรื่องความร่วมมือ การประนีประนอม และเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายมากกว่าการออกคำสั่งและหลักปฏิบัติที่ตายตัวของสถาบันทางการเมืองที่เป็นทางการ

องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

ธีรวุฒิ โศภิชญิกุล (2550) ได้แบ่งองค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น มี 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. เป็นการปกครองอาณาบริเวณส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีขอบเขตแน่นอน มีประชากรตามที่กฎหมายกำหนด การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเกิดการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยกำหนดอาณาเขตขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งหรือแต่ละหน่วยชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใด นอกจากข้อกำหนดในเรื่องอาณาเขตแล้ว ยังกำหนด จำนวนประชากรที่เหมาะสมด้วย เช่น กรณีการจัดตั้งเทศบาลแต่ละระดับของไทย

2. เป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนในท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่น โดยทั่วไปจะมีคณะบุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบทั้งด้านนิติบัญญัติและด้านบริหาร โดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้เลือกจากบุคคลในท้องถิ่นเป็นหลัก ยกเว้นการบริหารบางรูปแบบ ซึ่งกำหนด ให้ผู้บริหารมาจากภายนอกท้องถิ่นได้ ตัวอย่างเช่น การปกครองท้องถิ่นเมืองพัทยาในช่วงการใช้รูปแบบ พิเศษใหม่ ๆ เคยกำหนดว่าหัวหน้าฝ่ายบริหาร ซึ่งเรียกว่า ปลัดเมืองพัทยา ได้มาโดยการจ้างจากบุคคล ที่มีคุณสมบัติพิเศษ ทั้งในด้านความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถ

3. มีองค์การดำเนินการปกครองแยกต่างหากจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลส่วนกลาง องค์การดังกล่าวจึงมีฐานะเป็นนิติบุคคล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมาจากองค์กร ที่ทำหน้าที่ปกครองในส่วนหนึ่งของท้องถิ่นแยกต่างหากจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลส่วนกลาง องค์การดังกล่าวมีที่มาและอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด

4. ใช้บุคลากรและงบประมาณของตนเองเป็นสำคัญ เนื่องจากการปกครองท้องถิ่น มีเจตนารมณ์ให้เป็นการปกครองตนเองของท้องถิ่น ดังนั้น การปกครองท้องถิ่นจึงต้องมีบุคลากร และงบประมาณของตนเองเป็นสำคัญ ดังนั้น องค์การปกครองท้องถิ่นจึงต้องมีอำนาจในการจัดหา รายได้ของตนเองในรูปแบบของการเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ส่วนกลางยังไม่สามารถ แบ่งงบประมาณไปใช้ในท้องถิ่นในสัดส่วนที่กำหนดไว้ได้

5. มีความเป็นอิสระในการวินิจฉัยและดำเนินการตามขอบข่ายของกฎหมายโดยไม่ต้อง ขอคำสั่งจากส่วนกลาง เนื่องจากการปกครองส่วนท้องถิ่นยึดหลักการกระจายอำนาจจะต้องให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการดำเนินการต่าง ๆ ในท้องถิ่นตามกรอบ ของกฎหมาย รวมทั้งวินิจฉัยและดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองส่วนอาณาบริเวณส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศเท่านั้น โดยไม่สามารถที่จะปกครองตนเองได้เป็นอิสระอย่างจริงจัง โดยมีการควบคุมจากส่วนกลางด้วย

ภายใต้กฎหมายที่รองรับและกำหนดแนวทางความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาคกับการปกครองท้องถิ่นไว้ด้วย

คณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น สมัยรัฐบาล นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ตามคำสั่งที่ 262/ 2535 ลงวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2535 ได้สรุปองค์ประกอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 9 ประการ ได้แก่

1. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและทบวงการเมือง
2. มีสภาและผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ
3. มีอิสระในการปกครองตนเอง
4. มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
5. มีงบประมาณรายได้ที่เหมาะสม
6. มีบุคลากรของตนเองสำหรับการปฏิบัติงานขององค์กร
7. มีอำนาจหน้าที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
8. มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท
9. มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

รูปแบบของการปกครองท้องถิ่น

รูปแบบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน แบ่งได้เป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี (The mayor-council form) เป็นรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีการกำหนดให้สมาชิกฝ่ายนิติบัญญัติหรือสภาจากการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรงแล้วสภาจะคัดเลือกบุคคลคณะหนึ่งตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ โดยมีหน้าที่เป็นคณะผู้บริหาร

2. รูปแบบของคณะกรรมการ (The commission form) เป็นรูปแบบที่ไม่มีแยกฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร มีการจัดองค์การในรูปแบบคณะกรรมการ ยกตัวอย่างเช่น กรณีของสุขาภิบาลในอดีตของประเทศไทย

3. รูปแบบสภาเทศบาลและผู้จัดการเทศบาล (The city manager form) เป็นรูปแบบการบริหารราชการที่มีการกำหนดให้ประชาชนเลือกสมาชิกสภาเทศบาลแล้วให้สภาเทศบาลโดยนายกสภาเป็นคู่สัญญาจ้างบุคคลภายนอก ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดมาทำหน้าที่บริหารเทศบาลแบบผู้จัดการ ดังตัวอย่างการบริหารเมืองพัททยาในอดีต

4. รูปแบบสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี (The major form) เป็นรูปแบบองค์การปกครองท้องถิ่นที่ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

และโดยประชาชนในท้องถิ่น รูปแบบนี้ประชาชนจึงเลือกตั้งทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นรูปแบบที่กำลังนิยมในประเทศไทย

แนวคิดเกี่ยวกับการองค์การบริหารส่วนตำบล

ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในปี พ.ศ. 2537 มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 และนับตั้งแต่ พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้แล้วนั้น ซึ่งทำให้มีการปรับปรุงโฉมใหม่ในการบริหารงานของสภาตำบลทั่วประเทศ ซึ่งสรุปได้เป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบสภาตำบล ได้รับการยกระดับฐานะเป็นนิติบุคคล ได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000
2. รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลตั้งขึ้นจากสภาตำบลในปีงบประมาณที่มีรายได้เฉลี่ย ปีละไม่ต่ำกว่า 150,000 บาท ซึ่งได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นการบริหารส่วนท้องถิ่น

ในปี พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้มีการเสนอขอปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542 ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

ในปี พ.ศ. 2546 ทางรัฐบาลได้เสนอปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่แก้ไขเกี่ยวกับคำศัพท์ ทางกฎหมายและการเรียกชื่อของบุคคล

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีโครงสร้างเป็นไปตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ โดยโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งหมู่บ้านละ 2 คน ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 1 หมู่บ้าน ให้หมู่บ้านนั้นเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 6 คน และในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้าน ให้องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ 3 คน

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีวาระ 4 ปีนับแต่วันเลือกตั้งและสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงเมื่อ

1. ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ตาย

3. ลาออก

4. เป็นผู้ได้เสียในทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนดำรงตำแหน่งหรือในกิจการที่กระทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล

5. ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

6. ไม่ได้อยู่ประจำในหมู่บ้านที่ตนได้รับเลือกตั้งเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกิน 6 เดือน

7. ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลติดต่อกัน 3 ครั้ง โดยไม่มีเหตุผลที่สมควร

8. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากมีพฤติกรรมที่เสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์การบริหารส่วนตำบล หรือทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อมเสีย

9. ราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่ง

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประธานสภาและรองประธานสภา 1 คน ซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วให้นายอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยที่ประธานและรองประธานสภาดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภาหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 49)

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ (มาตรา 46) ดังต่อไปนี้

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3. ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลตาม (1.) และกฎหมายระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

4. เลือกประธานสภา รองประธานสภา และเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

5. รับทราบนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลก่อนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ารับหน้าที่และรับทราบรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปี

6. ในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิตั้งกระทู้ถามต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้

7. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่มีการลงมติได้

8. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการเลือกปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคนใดคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ดำเนินการประชุมและดำเนินการอื่น ๆ เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ขณะที่รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ช่วยประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติงานตามที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายให้ทำ ในกรณีที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถปฏิบัติงานได้ให้รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติงานแทนในการดำเนินการประชุมให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามสมัยประชุมและเป็นผู้เปิดหรือปิดการประชุม หากว่าไม่มีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เรียกประชุมให้นายอำเภอเป็นผู้เรียกประชุม พร้อมทั้งเป็นผู้เปิดหรือปิดการประชุม

เมื่อตำแหน่งประธานหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระให้มีการเลือกประธานหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแทนตำแหน่งที่ว่างภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง และให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน (มาตรา 51) เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับเลือกตั้งจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำรงตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ โดยที่เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการการจัดการประชุมและงานที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

สมัยประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอต้องกำหนดให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งแรกภายใน 15 วัน นับแต่

วันประกาศผลการเลือกตั้งและให้ที่ประชุมเลือกประธานสภา 1 คน และรองประธานสภา 1 คน ซึ่งประธานสภาและรองประธานสภานี้จะดำรงตำแหน่งจนครบวาระ

ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถจัดให้มีการประชุมครั้งแรกได้ภายใน 15 วันดังกล่าว หรือมีการประชุมแต่ไม่อาจเลือกประธานสภาได้ นายอำเภออาจเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดให้มีคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ในปีหนึ่งให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีสมัยประชุมสามัญ 2 สมัยหรือมากกว่า 2 สมัย แต่ไม่เกิน 4 สมัย สมัยหนึ่ง ๆ ไม่เกิน 15 วัน แต่อาจขยายได้อีก โดยขออนุญาตนายอำเภอ วันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้กำหนด

นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อเห็นว่ามีความจำเป็นประธานสภานายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาที่มีอยู่อาจนำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอขอเปิดประชุมวิสามัญได้

2. นายกองการบริหารส่วนตำบล

นายกองการบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองการบริหารส่วนตำบลสามารถแต่งตั้งผู้ช่วยดำเนินการได้ โดยสามารถแต่งตั้งบุคคลที่ไม่ใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรองนายกองการบริหารส่วนตำบลได้ 2 คน และเป็นเลขานุการนายกองการบริหารส่วนตำบลได้ 1 คน

นายกองการบริหารส่วนตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี และสามารถดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ จะดำรงตำแหน่งได้อีกครั้งเมื่อพ้นระยะเวลา 4 ปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง แม้ดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลา 4 ปีก็ให้นับเป็น 1 วาระ

ผู้ที่สมควรรับเลือกตั้งเป็นนายกองการบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

1. มีอายุไม่ต่ำกว่า 30 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
2. จบการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น นักบริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา
3. ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือเลขานุการ หรือที่ปรึกษาของผู้บริหารท้องถิ่นเพราะเหตุที่ไม่มีส่วนได้เสีย ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึง 5 ปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ (มาตรา 59) ดังต่อไปนี้

1. ก่อนเข้ารับหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่มีการลงมติ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งต่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปี (มาตรา 58/5)

2. อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 (มาตรา 59) กำหนดไว้ดังนี้

2.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

2.2 สั่งอนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

2.4 วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2.5 รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

2.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

3. ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล

4. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายมีสิทธิเข้าประชุมสภาและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

5. กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลถูกยุบ หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของราชการหรือราษฎร นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จะดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้

ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้แทนขององค์การบริหารส่วนตำบล และเมื่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน นอกจากนั้นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถมอบอำนาจในการสั่งอนุญาตอนุมัติให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือหัวหน้าส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติราชการแทนได้

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1. ถึงคราวออกตามวาระ
2. ตาย
3. ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ
4. ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด
5. กระทำการฝ่าฝืนมาตรา 64/2 ของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร

ส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 คือ

5.1 ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เว้นแต่ตำแหน่งที่ดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

5.2 รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ นอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

5.3 เป็นผู้มีส่วนได้เสีย ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นหรือที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะกระทำ

บทบัญญัตินี้ไม่ให้ใช้บังคับกับกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ หรือเงินปีพระบรมวงศานุวงศ์หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และไม่ให้นำใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวรับเงินตอบแทนค่าเบี้ยประชุมหรือเงินอื่นใดเนื่องจากการดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา สภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสภาท้องถิ่นอื่นหรือกรรมการที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นโดยตำแหน่ง

6. ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 87/1 วรรคห้า หรือมาตรา 92

6.1 การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 87/1 วรรคห้า คือ การที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ขอมำนำร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ซึ่งปรับปรุงแก้ไขโดยคณะกรรมการ ซึ่งตั้งโดยนายอำเภอเพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง จากกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่รับหลักการหรือไม่เห็นชอบกับร่างข้อบัญญัติงบประมาณที่เสนอโดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในครั้งแรกเสนอต่อสภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบลเพื่อพิจารณาใหม่ภายใน 7 วัน นับแต่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากนายอำเภอ กรณีนี้ให้นายอำเภอ รายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อสั่งให้นายกองค้การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง

6.2 การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 92 คือ นายอำเภอสอบสวนแล้วปรากฏว่ากระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่จริง กรณีนี้นายอำเภอสามารถเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้นายกองค้การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งได้

7. ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

8. ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนน เห็นว่านายกองค้การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้ มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนนทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

7. คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร

2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
8. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
9. ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม
10. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

มาตรา 71 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบังคับตำบล เพื่อใช้บังคับในตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรืออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บและกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกินห้าร้อยบาท

ร่างข้อบังคับตำบลจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะกรรมการบริหารหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายอำเภอให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ประธานคณะกรรมการบริหารลงชื่อและประกาศเป็นข้อบังคับตำบลต่อไป ในกรณีที่นายอำเภอไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบังคับตำบลใด ให้ส่งคืนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายอำเภอได้รับร่างข้อบังคับตำบลดังกล่าว เพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาทบทวนร่างข้อบังคับตำบลนั้นใหม่ แต่ถ้าเป็นร่างข้อบังคับตำบลที่กำหนดให้มีโทษปรับตามวรรคหนึ่ง เมื่อนายอำเภอไม่เห็นชอบด้วยให้ร่างข้อบังคับตำบลนั้นเป็นอันตกไป

เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาทบทวนร่างข้อบังคับตำบลตามวรรคสี่แล้ว มีมติยืนยันตามร่างข้อบังคับตำบลเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ประธานคณะกรรมการบริหารลงชื่อและประกาศเป็นข้อบังคับตำบลได้ โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากนายอำเภอ แต่ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ยืนยันภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบังคับตำบลคืนจากนายอำเภอหรือยืนยันด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ร่างข้อบังคับตำบลนั้นเป็นอันตกไป

มาตรา 73 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการนอกเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือร่วมกับสภาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเพื่อกระทำการร่วมกันได้ ทั้งนี้เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

ที่เกี่ยวข้องและกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

หลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม

โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการปรับปรุงระบบราชการ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและการให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารและกำกับการปฏิบัติราชการต่าง ๆ ทั้งนี้พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวยังได้กำหนดในมาตรา 52 ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแนวพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในหมวดที่ 5 และหมวด 7 และให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยดูแลและให้ความช่วยเหลือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2551 อ้างถึงใน วิชาสทงสุทธิ์, 2551)

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และเป็นหน่วยดำเนินการซึ่งทำหน้าที่แทนรัฐในการจัดบริการสาธารณะ การบริหารจัดการภารกิจต่าง ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบแก่ประชาชนเป็นประการสำคัญ กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการภารกิจในความรับผิดชอบต่อไป

เป้าหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

1. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

ข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ

สภาพทั่วไป

ลักษณะที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมือง อยู่ห่างจากอำเภอเมืองประมาณ 10 กิโลเมตร มีเนื้อที่รวม 22.70 ตารางกิโลเมตร หรือ 14,187 ไร่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลและมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2539 นายกององค์การบริหารส่วนตำบล คือ นายรัชพล ยิ้มเจริญ

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลโพรงอากาศ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว

ทิศใต้ ติดต่อกับ เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา และตำบลบ้านใหม่

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลบางแก้ว และตำบลโพรงอากาศ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลท่าไข่

ภูมิประเทศ

สภาพโดยทั่วไปพื้นที่เป็นที่ราบ จำนวนหมู่บ้านมีทั้งหมด 14 หมู่บ้าน และจำนวนบุคลากรประชากรทั้งหมด 6,732 คน แบ่งเป็นชาย 3,167 คน หญิง 3,565 คน จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 2,619 ครัวเรือน

ตารางที่ 1 จำนวนบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา (องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ, 2558)

บุคลากรตามสังกัด	จำนวน (คน)
ผู้บริหาร	2
หัวหน้าส่วนราชการ	3
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	32
เจ้าหน้าที่	24
อื่น ๆ	14
รวม	75

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา (องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ, 2558)

หมู่ที่	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)	จำนวนครัวเรือน
1	263	279	542	252
2	632	749	1,381	627
3	198	255	453	142
4	172	165	337	96
5	101	89	190	42
6	161	213	374	141
7	150	155	305	70
8	264	281	545	179
9	72	84	156	35
10	101	116	217	57
11	121	151	272	62
12	443	527	970	496
13	91	101	192	65
14	398	400	798	355
รวม	3,167	3,565	6,732	2,619

ลักษณะโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ

ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ มีเส้นทางคมนาคมเชื่อมระหว่างที่ว่าการอำเภอเมือง และศาลากลางจังหวัดฉะเชิงเทรา ตัดผ่านใจกลางของพื้นที่ ทำให้มีความสะดวกและใช้เวลาน้อยในการเดินทางไปยังตัวอำเภอและศูนย์ราชการต่าง ๆ ของจังหวัดฉะเชิงเทรา อีกทั้งมีรถโดยสารผ่านเส้นทางหลักทุก ๆ 30 นาที จึงทำให้มีการพัฒนาทางด้านธุรกิจประเภทอสังหาริมทรัพย์ อีกทั้งเส้นทางหลวงแผ่นดินสาย 304 บายพาส ทำให้มีการเชื่อมระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้โดยไม่ต้องตัดผ่านกรุงเทพมหานคร อยู่ในโครงการสร้างสนามบินนานาชาติหนองงูเห่า และมีเส้นทางรถไฟไปจังหวัดปราจีนบุรี และเชื่อมภาคตะวันออกเฉียงเหนือผ่านในเขตพื้นที่อีกด้วย

แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2558-2560) ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง
ฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

แผนพัฒนาสามปีเป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักคิด
ที่ว่า ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่ง ๆ จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทาง
และภายใต้แนวทางพัฒนาหนึ่งจะมีโครงการ/ กิจกรรมได้มากกว่าหนึ่งโครงการ/ กิจกรรมที่จะต้อง
นำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
ซึ่งจะมีผลต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างราบรื่น และวิสัยทัศน์ในที่สุด

แผนพัฒนาสามปีเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี
โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะใช้เป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี
ลักษณะของแผนพัฒนาสามปี

แผนพัฒนาสามปีเป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติภายใต้
ยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์
การพัฒนา เป็นแผนที่มีความใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นไปด้วยความรอบคอบ
และผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. 2548 แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน
โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า
ครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

1. เพื่อแสดงความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลและการจัดทำงบประมาณประจำปี
2. เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในช่วงสามปีที่มีความสอดคล้องและสามารถสนองตอบต่อยุทธศาสตร์พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เป็นการจัดเตรียมโครงการพัฒนาต่าง ๆ ให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะบรรจุในเอกสาร
งบประมาณประจำปี และนำไปปฏิบัติได้ทันทีเมื่อได้รับงบประมาณ

ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 การจัดทำแผนพัฒนาสามปีให้ดำเนินการตามระเบียบดังนี้

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่นกำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมาย เพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชนและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมประเด็นหลักการพัฒนา ปัญหาความต้องการ และข้อมูลนำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

3. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

4. ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปีและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อไป

ประโยชน์ของแผนพัฒนาสามปี

การจัดทำแผนพัฒนาสามปี เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้พิจารณาอย่างรอบคอบให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อกัน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตัดสินใจกำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด

ทรัพยากรการบริหาร (4M) โดยทั่วไปประกอบด้วย

เงิน (Money) ทั้งเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองและแหล่งงบประมาณภายนอก รวมทั้งมาตรการประหยัดงบประมาณรายจ่ายด้วย

คน (Man) ซึ่งหมายความรวมถึงแต่ผู้บริหารท้องถิ่น พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ ซึ่งจะมีความแตกต่างหลากหลายทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องนำศักยภาพของกำลังคนเหล่านั้นมาใช้ รวมทั้งต้องพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และถ้าพิจารณาในความหมายอย่างกว้างและอาจหมายความรวมถึง ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งจะมีส่วนในการพัฒนาท้องถิ่นด้วย

วัสดุอุปกรณ์ (Manual) หมายถึง เครื่องจักร เครื่องมือ รวมทั้งอาคารสถานที่ที่จะสามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการท้องถิ่นให้เกิดการพัฒนาสูงสุด โดยมีการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์

ให้มีความทันสมัย เพื่อรองรับความก้าวหน้าของสังคม โดยรวมได้อย่างเท่าทัน และใช้วัสดุอุปกรณ์ดังกล่าวอย่างเต็มศักยภาพ

การบริหารจัดการ (Management) เป็นสิ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนทรัพยากรทั้งสามประการข้างต้นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีสภาพการพัฒนายั่งยืน การบริหารจัดการเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ต้องศึกษาและนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

วิสัยทัศน์องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ

วิสัยทัศน์ (Vision)

“คนบางขวัญ ร่วมคิดร่วมทำ ชุมชนที่น่าอยู่”

พันธกิจการพัฒนา (Mission)

พันธกิจที่ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สาธารณูปการให้ได้มาตรฐาน และเพียงพอกับความต้องการของประชาชนตามศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลควบคู่กับการวางผังเมืองที่ดี

พันธกิจที่ 2 สร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง สมดุล และยั่งยืน โดยเน้นด้านการเกษตรกรรม ให้เป็นตลาดผลผลิตทางการเกษตร

พันธกิจที่ 3 พัฒนาประสิทธิภาพ เพิ่มบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านสังคมสงเคราะห์และการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน

พันธกิจที่ 4 ฟื้นฟู อนุรักษ์ ส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่คู่ท้องถิ่นและเป็นที่น่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยว

พันธกิจที่ 5 พัฒนาและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในด้านการเมือง การบริหาร และการปกครองให้กับประชาชน สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการระหว่างภาครัฐกับประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ และสร้างระบบบริหารจัดการภาครัฐที่ดีในองค์การบริหารส่วนตำบล

พันธกิจที่ 6 สร้างระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรป่าไม้ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว และพัฒนาการศึกษา

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

1. ก่อสร้าง บำรุงรักษาถนน สะพาน และระบบสาธารณูปโภค

2. ก่อสร้าง ดูแล บำรุงรักษาแหล่งน้ำ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 2 การพัฒนาด้านการจัดระเบียบชุมชน/ สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย

1. การจัดระเบียบชุมชนและสังคม
2. การรักษาความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
3. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาค 3 การพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

1. ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. ส่งเสริมการบำบัดและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. ส่งเสริมการป้องกันและดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ส่งเสริมการวิจัยปฏิบัติการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. การจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ยุทธศาสตร์การพัฒนาค 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทิดทูน พิทักษ์ รักษาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ยุทธศาสตร์การพัฒนาค 5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคด้านการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว และการขนส่ง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาค 6 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคด้านการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี

ข้อมูลรายละเอียดของแผนยุทธศาสตร์มีรายละเอียดดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนาค 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นดังนี้

1. ด้านการก่อสร้าง บำรุงรักษา ถนน สะพาน และระบบสาธารณูปโภค
2. ด้านการก่อสร้าง ดูแล บำรุงรักษาแหล่งน้ำ
3. ด้านการจัดระบบผังเมืองให้สอดคล้อง รองรับการพัฒนาของเมืองหลวงและ

สนามบินสุวรรณภูมิ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาค 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคด้านการจัดระเบียบชุมชน/ สังคม และ การรักษาความสงบเรียบร้อย

ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

1. ด้านการจัดระเบียบชุมชนและสังคม
2. ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

3. ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาก่อนที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. ด้านการส่งเสริม การบำบัด และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. ส่งเสริมการป้องกันและดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. ส่งเสริมการศึกษาวิจัยปฏิบัติการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. ด้านการจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ยุทธศาสตร์การพัฒนาก่อนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมการดำเนินงาน โดยยึดหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงบูรณาการ

2. ด้านงานสวัสดิการสังคม

3. ด้านการส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ

4. ด้านการส่งเสริมการศึกษา

5. ด้านการส่งเสริมและบำรุงรักษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทิดทูน พิทักษ์รักษา สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

6. ด้านการสาธารณสุข

ยุทธศาสตร์การพัฒนาก่อนที่ 5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว และการขนส่ง

ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมการวางแผนและพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

2. ด้านการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการขนส่ง

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

4. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาด้านการเกษตร

5. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาด้านอุตสาหกรรม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 6 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารกิจการบ้านเมือง
และสังคมที่ดี

ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
2. ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพของประชาชน
3. ด้านการปรับปรุงและพัฒนารายได้
4. ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร
5. ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน
6. ด้านการก่อสร้าง/ การปรับปรุงสถานที่ปฏิบัติงาน และการบำรุงรักษา/ จัดหาวัสดุอุปกรณ์
เครื่องมือเครื่องใช้
7. ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทัศนสุนีย์ โดม (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
ที่มีต่อการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดอุดรดิตถ์
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
ที่มีต่อการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอุดรดิตถ์
กลุ่มตัวอย่างได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 368 คน
โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล
โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ค่าคะแนนที่ และค่าความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) ทักษะของสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอุดรดิตถ์
ในแต่ละด้าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบทักษะของสมาชิกองค์การ
บริหารส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
จังหวัดอุดรดิตถ์ในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า สมาชิก
องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเพศและระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีทักษะต่อการบริหารงาน
โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอุดรดิตถ์ไม่แตกต่างกัน ส่วนสมาชิก
องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุ อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน มีทักษะต่อการบริหารงาน
โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอุดรดิตถ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้

ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอุดรดิตถ์ ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลควรตรากฎหมาย ข้อบังคับของตำบลให้ทันสมัย เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของชุมชน และควรจัดให้มีการอบรมด้านกฎหมายให้แก่พนักงานและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้มากขึ้น หลักคุณธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการแบ่งแยกหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้ชัดเจน หลักความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นจริงและสามารถตรวจสอบได้ หลักการมีส่วนร่วม องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีเวทีประชาคมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง หลักความรับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลควรตระหนักถึงอำนาจหน้าที่และควรเอาใจใส่ต่อปัญหาชุมชน มีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ หลักความคุ้มค่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงาน โดยดำเนินการโครงการที่เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างคุ้มค่า

สมดี สุมนทา (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตามหลักการบริหารจัดการที่ดี กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสำราญใต้ อำเภอสสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ศึกษาการดำเนินงานตามหลักการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลสำราญ โดยศึกษาการดำเนินงานตามหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ และบรรยายในรูปเรียงความ

ผลการศึกษาพบว่า 1) หลักนิติธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลสำราญใต้มีการนำระเบียบข้อบังคับของนำมาใช้ในการปฏิบัติงานตามระเบียบราชการกำหนด แต่ยังพบปัญหาโดยกลุ่มที่ศึกษาบางส่วนให้ความเห็นว่า ยังขาดความเป็นกลางของผู้บังคับบัญชา การมอบอำนาจหน้าที่ไม่เหมาะสม และเสนอแนวทางในการแก้ไข คือ ควรนำระเบียบข้อบังคับมาใช้กับองค์การบริหารส่วนตำบลให้รัดกุมกว่านี้ และผู้บังคับบัญชาควรมีความเป็นธรรมในการบริหาร 2) หลักความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลสำราญใต้เปิดโอกาสให้ประชาชนเรียกร้องให้มีความตรวจสอบความทุจริต การดำเนินงาน โครงการต่าง ๆ ได้ อย่างไรก็ตาม กลุ่มที่ศึกษาบางส่วนให้ความเห็นว่า การจัดสรรงบประมาณยังไม่ทั่วถึง ขาดความชัดเจนในการชี้แจงงบประมาณ โดยให้แนวทางแก้ไข คือ ควรชี้แจงงบประมาณที่ดำเนินการในแต่ละโครงการให้ประชาชนรับทราบ และควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการร่วมกำกับดูแลและตรวจสอบ 3) หลักความรับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลสำราญใต้สามารถดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่ได้ตามเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม เจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้เหมาะสม 4) หลักคุณธรรม การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสำราญใต้มีการใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินงาน มีความเป็นธรรมในการบริการ และไม่เลือกปฏิบัติ

ผู้บริหารมีความยุติธรรมในการบริหารงาน 5) หลักประสิทธิภาพ กลุ่มที่ศึกษาพอใจในด้านการบริการ การให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชน มีตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการทำงานภายในองค์กร สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน 6) หลักการมีส่วนร่วม องค์กรบริหารส่วนตำบลสามารถได้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาตำบล มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตาม ประเมินผลเกี่ยวกับการดำเนินงาน จากผลการศึกษาดังกล่าว ถือได้ว่าส่วนใหญ่ขององค์กรบริหาร ส่วนตำบลสามารถมีหลักการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี โดยยังคงพบปัญหาในบางส่วน ซึ่งองค์กรบริหารส่วนตำบลสามารถได้นำปัญหาดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้มีการดำเนินงาน ตามหลักการบริหารจัดการที่ได้อย่างต่อเนื่องและตลอดไป

พิสมัย คุศรีพิทักษ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลและ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบล ในเขตจังหวัดสกลนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัด สกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารเทศบาลและพนักงานเทศบาลสายปฏิบัติจากประชากร จำนวน 950 คน มากำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารเทศบาล จำนวน 68 คน พนักงานเทศบาล จำนวน 206 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 274 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล มีลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check list) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาระดับการปฏิบัติงาน ตามหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 60 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามเท่ากับ 0.972 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารเทศบาลและพนักงานเทศบาลสายปฏิบัติต่อการปฏิบัติงาน ตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ความคิดเห็นของผู้บริหารเทศบาลและพนักงานเทศบาลสายปฏิบัติต่อประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารเทศบาลและพนักงานเทศบาลโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล และประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารเทศบาลและพนักงานเทศบาลที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่าและด้านการเงิน และการคลัง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารเทศบาลและพนักงานเทศบาลที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

6. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเทศบาลโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

7. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร จากผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่ควรนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงาน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า และประสิทธิผลการปฏิบัติงานที่ควรนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงาน คือ ด้านการบริหารจัดการและด้านการบริหารงานการเงิน และการคลัง

ธนภรณ์ บัวคำภา (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของบุคลากร ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณี เทศบาลตำบลสูงตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติและศึกษาเงื่อนไขที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลสูงตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษา โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ประกอบด้วย อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสูงตะเภาในฐานะผู้นำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลสูงตะเภา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนต่าง ๆ ภายในองค์การบริหารส่วนตำบล ตัวแทนจากหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบลสูงตะเภา ผู้นำชุมชนในเทศบาลตำบลสูงตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผลการศึกษาพบว่า อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสูงตะเภาในฐานะผู้นำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาล และมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลสูงตะเภา นั้น ประกอบด้วย

การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีความพร้อมทางด้านทรัพยากรและด้านการเงิน รวมไปถึงจำนวนของบุคลากร

สำหรับปัญหาในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติที่สำคัญ มี 2 ประการ คือ การมีระบบการให้รางวัล การประกวดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลที่ไม่ชัดเจน และบุคลากรบางส่วนไม่ยอมรับในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ข้อเสนอแนะจากการศึกษา 1) นายองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการออกกฎระเบียบเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนในส่วนของการให้รางวัลและการลงโทษบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบร่วมกันถึงสาเหตุในการได้รับรางวัลหรือการถูกลงโทษ อันเป็นผลให้เกิดความรู้สึกว่ามีการพิจารณาให้รางวัลหรือมีการตัดสินลงโทษอย่างไม่เป็นธรรมลดลง 2) ควรเพิ่มช่องทางในการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยผ่านทางการจัดกล่องรับความคิดเห็นทั้งในหมู่บ้านและในองค์การบริหารส่วนตำบล จากนั้นให้มีการจัดประชุมเพื่อรับฟังปัญหาจากประชาชนเพิ่มเติม พร้อมทั้งให้้องค์การบริหารส่วนตำบลประมวลความคิดเห็นที่ประชาชนได้ส่งมา และในกรณีที่มีข้อท้วงติงหรือมีการให้คำแนะนำจากประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการเสนอแนวทางการแก้ไขหรือแนวทางการปฏิบัติที่จะดำเนินการต่อไป 3) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ดีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติให้กับบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลและจัดให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลที่ผ่านเกณฑ์และได้รับรางวัลจากการประกวดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลและไม่ผ่านเกณฑ์การประกวด เพื่อเป็นการศึกษาถึงแนวทางการปฏิบัติและแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น พร้อมทั้งเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่องค์การบริหารส่วนตำบลที่ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล แต่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประกวด 4) ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานอิสระขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบระบบการให้รางวัลการประกวดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลและควรมีการคืนรางวัลหากตรวจพบว่ามีผู้ร้องเรียนถึงการกระทำผิดอย่างร้ายแรงต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยข้อร้องเรียนดังกล่าวนั้นต้องสามารถทำการพิสูจน์ได้ว่าการกระทำผิดอย่างร้ายแรงต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลจริง

สุพจน์ เจริญขำ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอนามูรลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอนามูรลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร
- 2) เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงาน

ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง เพชร

3) เพื่อนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานภายในองค์การให้มีประสิทธิภาพ ประชากรกลุ่มศึกษาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 253 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง เพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 3.76$) 2) ผลเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง เพชร พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน และระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย แต่ในส่วนของประชาชนที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย (Sig = 0.00)

แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลประยุกต์ไปใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง เพชร เพื่อพัฒนาการบริหารงานให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า คือ บุคลากรในองค์การ โดยเฉพาะผู้บริหารต้องมีความรอบรู้ข้อกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง การปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดหลักความถูกต้อง เป็นธรรมกับทุกฝ่ายและมีความเสมอภาค เปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบกิจการภายในองค์การและเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างตรงไปตรงมา เปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้เพื่อเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญและการมีส่วนร่วมทุกมิติ มีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐาน โดยวางกรอบความรับผิดชอบขององค์การให้มีขอบเขตที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งระบบงานบริหารงานในองค์การให้เกิดความคุ้มค่า

พิศสมัย หมกทอง (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากร

ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

2) เพื่อศึกษาผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ดำเนินการ โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) กับกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.965 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) โดยการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม บุคลากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 มีอายุ 30-39 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 54.7 มีตำแหน่งเป็นข้าราชการ จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 36.6 มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 2) ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านหลักนิเทศกรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมด้านเพศไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ด้านอายุ การศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง รายได้ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 4) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครนั้น พบว่า มีน้อย และมีข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารบริหารงาน โดยคำนึงถึงหลักธรรมาภิบาลให้ครบทั้ง 6 ด้าน เพราะหลักธรรมาภิบาลเป็นการบริหารการปกครองที่ดีที่ทุก ๆ ภาคส่วนเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีงามเหมาะที่จะนำมาใช้ในการบริหารองค์กรต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สุรเมธ ทองด้วง (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล

โพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ดของบุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งต่างกัน และ 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของบุคลากรต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้านตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 140 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Taro Yamane) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน 57 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 2.91-12.39 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 99 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test ทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า 1) บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเพียงหนึ่งด้าน คือ ด้านนิติธรรม อยู่ในระดับปานกลางห้าด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความคุ้มค่า ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความรับผิดชอบ 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บุคลากรที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่บุคลากรที่มีเพศและตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 3) บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวม ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อยสามอันดับ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการชี้แจงรายละเอียดในการดำเนินงานตามโครงการและการจัดซื้อจัดจ้างที่เหมาะสมและเป็นจริง รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับข้อร้องเรียนของประชาชนที่ได้รับทราบแล้วแจ้งผลการพิจารณาที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ทราบโดยเร็ว และองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประชาสัมพันธ์รายรับรายจ่ายและโครงการจัดซื้อจัดจ้างให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อความโปร่งใสมากขึ้นและสม่ำเสมอทุกโครงการ

พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (จักรแต) (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร์ จังหวัดแพร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร์ และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ของเทศบาล เมืองแพร์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรและประชาชน บุคลากรจำนวน 201 คน ในเทศบาลเมืองแพร์ และประชาชน 377 คน ภายในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองแพร์ ซึ่งใช้การ สุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบ เลือกรับตอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม สำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม บุคลากร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.2 มีอายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.3 มีระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.2 มีตำแหน่งกองการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 36.8 มี ประสบการณ์ทำงาน 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.9 และมีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 65.2

2) ความคิดเห็นของบุคลากร และประชาชนที่มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล เมืองแพร์ จังหวัดแพร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประชาชน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน 3) การบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร์ จังหวัดแพร์ พบว่า บุคลากรและประชาชนมีความคิดเห็น ว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า หลักความรับผิดชอบ มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน, หลักคุณธรรม และหลักความโปร่งใสมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนหลักนิติธรรม, หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า พบว่า บุคลากรและประชาชนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4) ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร์ บุคลากรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร์ ซึ่งได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวผู้บริหารและคณะผู้บริหาร มากกว่าองค์กร และมีผลในภาพรวมทั้ง 6 หลักอยู่ในระดับความแตกต่างเป็นส่วนใหญ่ หากแต่ยังคงมี บุคลากรและประชาชนเป็นบางส่วน ที่ยังมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีความไม่เป็นกลางทางด้านการ บังคับบัญชา ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน การสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาให้ได้เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง รวมทั้งการไม่ค่อยยอมรับฟังความคิดเห็นของพนักงานชั้นล่าง อุปสรรคในการทำงาน

ที่มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน การจัดบุคลากรได้ไม่ค่อยเหมาะสมกับงาน หรือการจัดให้
ทำงานมากซับซ้อนจนเกินไปจนทำให้งานที่ทำนั้นเกิดความล่าช้าและผิดพลาดได้ง่าย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเปรียบเทียบศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีการกำหนดประชากร โดยมีวิธีดำเนินการศึกษาที่จะเสนอมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ คณะผู้บริหาร สมาชิกสภา หัวหน้าส่วนราชการ และบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 75 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ, 2558)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาจากเอกสาร วารสาร บทความ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียด คือ

แบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถาม จำแนกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม เป็นคำถามแบบมาตรวัดของ Likert scale

ลักษณะคำถามปลายปิด จำนวน 6 หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย

หลักนิติธรรม	จำนวน 6 ข้อ
หลักคุณธรรม	จำนวน 5 ข้อ
หลักความคุ้มค่า	จำนวน 4 ข้อ
หลักความรับผิดชอบ	จำนวน 5 ข้อ
หลักความโปร่งใส	จำนวน 5 ข้อ
หลักการมีส่วนร่วม	จำนวน 5 ข้อ

โดยแบ่งการวัดออกเป็น 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน คือ

ระดับการใช้มากที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
ระดับการใช้มาก	ให้คะแนน	4 คะแนน
ระดับการใช้ปานกลาง	ให้คะแนน	3 คะแนน
ระดับการใช้น้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
ระดับการใช้น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอของบุคลากรการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบ ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมา กำหนดกรอบและขอบเขตของเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถามและกำหนดข้อคำถามให้ครอบคลุม เนื้อหาให้ครบถ้วน

2. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ตรงตามเนื้อหา จากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำแล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

3.1 ดร.กฤษฎา นันทเพ็ชร	ตำแหน่งอาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
สังกัด วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยบูรพา
3.2 นายรัชพล ยิ้มเจริญ	ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ
สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ
อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
3.3 นางปัทมาวิทย์ ศุภชัยอนันต์	ตำแหน่งรองปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล
บางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความถูกต้องของภาษาก่อนนำไปทดลองใช้ (Try-out)

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้ง จึงนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่ประชากร เป้าหมาย แต่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับประชากรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 ชุด เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้ค่า Cronbach' alpha ได้ค่าความเที่ยงและความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.861 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey method) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีการรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ประสานงานและขอความร่วมมือจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ ให้เป็นผู้จัดส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัยและวิธีการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา นำมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อมาวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าสถิติร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 6 ประการ ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม ใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลผลของแต่ละระดับ ใช้การคำนวณช่วงการวัดตามแนวความคิดของ Likert scale

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้กำหนดการค่าระดับและการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ใช้การวัดตามเกณฑ์ในการประเมิน มี 5 ระดับ ดังนี้

ค่าระดับ

ระดับ 5 หมายถึง มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

ระดับค่าเฉลี่ย	ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของบุคลากร
4.21-5.00	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมากที่สุด
3.41-4.20	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมาก
2.61-3.40	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลของบุคลากรปานกลาง
1.81-2.60	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลของบุคลากรน้อย
1.00-1.80	มีการใช้หลักธรรมาภิบาลของบุคลากรน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ใช้สถิติเชิงอ้างอิงหรือเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test ใช้กับตัวแปร 2 กลุ่ม และ One-way ANOVA ใช้กับตัวแปรตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ถ้าในกรณีพบความแตกต่างก็จะใช้การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Least square difference

4. การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ขึ้นอยู่กับผู้ตอบแบบสอบถามว่า มีความคิดเห็นเป็นอย่างไร แล้วนำข้อคิดเห็นมาสรุป หลังจากนั้นจะสรุปเรียบเรียงข้อเสนอแนะ และนำเสนอเป็นความเรียง โดยใช้สถิติด้วยการแจกแจงความถี่

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 2) เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยเก็บข้อมูลจากบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 75 คน ข้อมูล ณ 1 ธันวาคม 2558 ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของบุคลากร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล (N=75)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	43	57.33
หญิง	32	42.67

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	3	4.00
30-40 ปี	30	40.00
41-50 ปี	22	29.33
50 ปีขึ้นไป	20	26.67
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	43	57.33
ปริญญาตรี	29	38.67
ปริญญาโท	3	4.00
ตำแหน่งงาน		
ผู้บริหาร	2	2.67
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	32	42.67
หัวหน้าส่วนราชการ	3	4.00
เจ้าหน้าที่	24	32.00
อื่น ๆ	14	18.67
ระยะเวลาปฏิบัติงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	31	41.33
5-10 ปี	20	26.67
11-15 ปี	16	21.33
ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป	8	10.66

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่าเป็นเพศชาย ร้อยละ 57.33 มีอายุระหว่าง 30-40 ปี ร้อยละ 40.00 สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 57.33 ดำรงตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 42.70 มีระยะเวลาปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 41.30 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตารางที่ 4 สรุปภาพรวมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ความคิดเห็น	μ	σ	ระดับการนำไปใช้	อันดับ
ด้านหลักนิติธรรม	4.21	0.45	มากที่สุด	4
ด้านหลักคุณธรรม	4.30	0.47	มากที่สุด	1
หลักความคุ้มค่า	4.07	0.39	มาก	6
ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.23	0.47	มากที่สุด	2
ด้านหลักความโปร่งใส	4.18	0.42	มาก	5
ด้านความร่วมมือ	4.26	0.47	มากที่สุด	3
รวม	4.21	0.37	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวมบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.37$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้หลักคุณธรรมในการปฏิบัติงานเป็นอันดับ 1 ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.47$) อันดับ 2 คือ หลักความรับผิดชอบ ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.47$) และหลักความคุ้มค่า ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.39$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาล
ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง
จังหวัดฉะเชิงเทรา

การใช้ธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านหลักนิติธรรม	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน					μ	σ	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีการตรวจสอบ เรื่องร้องเรียนต่าง ๆ เพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดการกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือนอกอำนาจหน้าที่	10 (13.33)	48 (64.00)	16 (21.33)	1 (1.33)	0 (0.00)	3.89	0.62	มาก	6
2. ท่านปฏิบัติต่อประชาชนด้วย ความเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติ	27 (36.00)	43 (57.33)	5 (6.67)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.29	0.58	มากที่สุด	2
3. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระเบียบต่าง ๆ ที่มีการบังคับใช้ กับชุมชน	25 (33.33)	42 (57.33)	5 (6.67)	2 (2.67)	1 (1.33)	4.17	0.77	มาก	5
4. องค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ	22 (29.33)	48 (64.00)	5 (6.67)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.22	0.55	มากที่สุด	3
5. ท่านเคารพและตระหนักถึง สิทธิเสรีภาพของประชาชน	37 (49.33)	35 (46.67)	2 (2.67)	1 (1.33)	0 (0.00)	4.44	0.62	มากที่สุด	1
6. มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ของทางราชการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ หน้าที่ของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ	26 (34.67)	42 (56.00)	6 (8.00)	1 (1.33)	0 (0.00)	4.24	0.65	มากที่สุด	4
ภาพรวม						4.21	0.45	มากที่สุด	

จากตารางที่ 5 ผลการศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมบุคลากร
มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.45$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานดังนี้
อันดับ 1 คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญเคารพและตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ
ของประชาชน ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.62$) อันดับ 2 คือ ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาค
ไม่มีการเลือกปฏิบัติ ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.58$) และองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติตามกฎหมาย
ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.55$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาล
ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง
จังหวัดฉะเชิงเทรา

การใช้ธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านหลักคุณธรรม	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน					μ	σ	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลัก คุณธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดี ให้แก่ประชาชนในชุมชน	27 (36.00)	44 (58.67)	4 (5.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.30	0.56	มาก ที่สุด	3
2. ท่านเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีจิตใจบริการ สุภาพ พร้อมให้ บริการแก่ประชาชนอย่างเต็มที่	26 (34.67)	43 (57.33)	6 (8.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.26	0.60	มาก ที่สุด	5
3. ท่านมีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติงานในชุมชน	27 (36.00)	45 (60.00)	2 (2.67)	1 (1.33)	0 (0.00)	4.30	0.59	มาก ที่สุด	4
4. ท่านปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ เที่ยงธรรมบนพื้นฐาน ของคุณธรรมและจริยธรรม	28 (37.33)	45 (60.00)	1 (1.33)	1 (1.33)	0 (0.00)	4.33	0.57	มาก ที่สุด	1
5. ท่านปฏิบัติงานโดยยึดหลัก ความเป็นธรรม ถูกต้อง และมีความเสมอภาค	28 (37.33)	44 (58.67)	2 (2.67)	1 (1.33)	0 (0.00)	4.32	0.59	มาก ที่สุด	2
ภาพรวม						4.30	0.47	มาก ที่สุด	

จากตารางที่ 6 ผลการศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในด้านหลักคุณธรรม
โดยภาพรวมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.47$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 คือ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐาน
ของคุณธรรมและจริยธรรม ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.57$) อันดับ 2 คือ ปฏิบัติงานโดยยึดหลักความเป็นธรรม
ถูกต้อง และมีความเสมอภาค ($\mu = 4.32$, $\sigma = 0.59$) และปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักคุณธรรม
และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชนในชุมชน ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.56$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาล
ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง
จังหวัดฉะเชิงเทรา

การใช้ธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านความคุ้มค่า	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน					μ	σ	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. องค์การบริหารส่วนตำบล มีการใช้จ่ายงบประมาณ แบบมุ่งสัมฤทธิ์ผลเกิดความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน	18 (24.00)	50 (66.67)	7 (9.33)	0 (0)	0 (0)	4.41	0.56	มาก ที่สุด	1
2. จำนวนบุคลากรในองค์การ บริหารส่วนตำบลมีความเหมาะสม สอดคล้องกับงบประมาณ	12 (16.00)	50 (66.67)	13 (17.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.96	0.58	มาก	3
3. มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่	12 (16.00)	50 (66.67)	13 (17.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.17	0.52	มาก	2
4. ท่านคำนึงการบริการที่รวดเร็ว คล่องตัว เพื่อประชาชนเป็นสำคัญ	18 (24.00)	52 (69.33)	5 (6.67)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.98	0.58	มาก	4
ภาพรวม						4.07	0.39	มาก	

จากตารางที่ 7 ผลการศึกษาพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในด้านหลักความคุ้มค่า
โดยภาพรวมบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญมีการใช้หลักธรรมาภิบาล
ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.39$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญมีการใช้หลัก
ธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน อันดับ 1 คือ มีการใช้จ่ายงบประมาณแบบมุ่งสัมฤทธิ์ผล เกิดความคุ้มค่า
และเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน ($\mu = 4.41$, $\sigma = 0.56$) อันดับ 2 คือ มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม
เพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่ ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.52$) และจำนวนบุคลากรในองค์การบริหาร
ส่วนตำบลมีความเหมาะสม สอดคล้องกับงบประมาณ ($\mu = 3.96$, $\sigma = 0.58$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาล
ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง
จังหวัดฉะเชิงเทรา

การใช้ธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านความหลักความรับผิดชอบ	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน					μ	σ	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ โดยให้ทุกฝ่ายมีขวัญกำลังใจในการทำงาน	14 (18.67)	56 (74.67)	5 (6.67)	0 (0)	0 (0)	4.12	0.49	มาก	5
2. ท่านมีความสนใจ เอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาของประชาชนรวมทั้งเร่งแก้ไขเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน	27 (36.00)	38 (50.67)	10 (13.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.22	0.66	มากที่สุด	4
3. ท่านปฏิบัติตามเป้าหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลและกล้ายอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของตนเอง	21 (28.00)	50 (66.67)	4 (5.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.22	0.53	มากที่สุด	3
4. การปฏิบัติงานของท่านคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อชุมชนและหมู่บ้าน	29 (38.67)	42 (56.00)	4 (5.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.33	0.57	มากที่สุด	1
5. ท่านมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ	25 (33.33)	49 (61.33)	4 (5.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.28	0.55	มากที่สุด	2
	ภาพรวม					4.23	0.47	มากที่สุด	

จากตารางที่ 8 ผลการศึกษาพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในด้านความหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานระดับมากที่สุด ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.47$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน อันดับ 1 คือ คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อชุมชนและหมู่บ้าน ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.57$) อันดับ 2 คือ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

อย่างเต็มกำลัง ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.55$) และการปฏิบัติตามเป้าหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล และกล้ายอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของตนเอง ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.53$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

การใช้ธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านความโปร่งใส	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน					μ	σ	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. การปฏิบัติงานของท่าน มีการเปิดเผยต่อประชาชน สาธารณชน โดยมีการแจ้งประชาสัมพันธ์หรือ บ้ายประกาศข่าวสารที่มีในตำบล เพื่อให้ประชาชนรับทราบอย่าง ชัดเจนและทั่วถึง	26 (34.67)	44 (58.67)	5 (6.67)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.28	0.58	มาก ที่สุด	1
2. มีการเปิดโอกาสให้ประชาชน ติดตาม ตรวจสอบเกี่ยวกับ การบริหารงานของชุมชนอย่าง ต่อเนื่อง	20 (26.67)	51 (68.00)	4 (5.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.21	0.52	มาก ที่สุด	2
3. กระบวนการทำงานของท่าน ตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้	22 (29.33)	47 (62.67)	6 (8.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.21	0.57	มาก ที่สุด	3
4. ประกาศให้ประชาชนในชุมชน ที่ได้รับผิดชอบทราบเกี่ยวกับสิทธิ ในการได้รับสวัสดิการต่าง ๆ อย่างทั่วถึง	14 (18.67)	56 (74.67)	5 (6.67)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.12	0.49	มาก	4
5. ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ มีความถูกต้องและเป็นจริง	16 (21.33)	52 (69.33)	7 (9.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.12	0.54	มาก	5
ภาพรวม						4.18	0.42	มาก	

จากตารางที่ 9 ผลการศึกษาพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในด้านความหลักความโปร่งใส โดยภาพรวมบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญมีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.42$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญมีการใช้ หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน อันดับ 1 คือ มีการเปิดเผยต่อประชาชน สาธารณชน

โดยมีการแจ้งประชาสัมพันธ์หรือป้ายประกาศข่าวสารที่มีในตำบล เพื่อให้ประชาชนรับทราบอย่างชัดเจนและทั่วถึง ($\mu = 4.28, \sigma = 0.58$) อันดับ 2 คือ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบเกี่ยวกับการบริหารงานของชุมชนอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 4.21, \sigma = 0.52$) และกระบวนการทำงานของท่านตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้ ($\mu = 4.21, \sigma = 0.57$) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

การใช้ธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการมีส่วนร่วม	การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน					μ	σ	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอการจัดโครงการ กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน	22 (29.33)	47 (62.67)	6 (8.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.21	0.57	มาก ที่สุด	4
2. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน	23 (30.67)	43 (57.33)	9 (12.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.18	0.63	มาก	5
3. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อรับทราบปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน	29 (38.67)	45 (60.00)	1 (1.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.37	0.51	มาก ที่สุด	1
4. ท่านเปิดโอกาสให้หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาคมมีส่วนร่วมในการจัดนำเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่น	24 (32.00)	48 (64.00)	3 (4.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.28	0.53	มาก ที่สุด	2
5. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอการส่งเสริมอาชีพในชุมชน	22 (29.33)	50 (66.67)	3 (4.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.23	0.52	มาก ที่สุด	3
	ภาพรวม					4.26	0.47	มาก ที่สุด	

จากตารางที่ 10 ผลการศึกษาพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในด้านการมีส่วนร่วม

โดยภาพรวมบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.26, \sigma = 0.47$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน อันดับ 1 คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อรับทราบปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ($\mu = 4.37, \sigma = 0.51$) อันดับ 2 คือ เปิดโอกาสให้หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาคม มีส่วนร่วมในการจัดนำเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\mu = 4.28, \sigma = 0.53$) และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอการส่งเสริมอาชีพในชุมชน ($\mu = 4.25, \sigma = 0.52$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

สมมติฐานที่ 1 บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีเพศต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบความแตกต่างในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติ t-test

	เพศ	N	μ	σ	t	Sig.
การใช้หลักธรรมาภิบาล	ชาย	43	4.24	0.39	0.70	0.86
	หญิง	32	4.17	0.34		

จากตารางที่ 11 ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศโดยใช้สถิติ t-test ในการทดสอบ ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) ที่คำนวณได้จากโปรแกรม มีค่าเท่ากับ 0.86 สรุปได้ว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีเพศต่างกัน ใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอายุต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน
บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
จำแนกตามอายุ

อายุ	μ	σ
ต่ำกว่า 30 ปี	4.31	0.34
30-40 ปี	4.16	0.33
41-50 ปี	4.33	0.34
50 ปีขึ้นไป	4.13	0.44
รวม	4.21	0.37

จากตารางที่ 12 ผลการศึกษาพบว่า ช่วงอายุ 41-50 ปี มีการใช้หลักธรรมาภิบาล
ในการปฏิบัติงานมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.34$) รองลงมา คือ ช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี
โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.31$, $\sigma = 0.34$) และช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป ($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.44$) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานบุคลากร
ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ
โดยใช้สถิติ One-way ANOVA

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	0.52	0.17	1.27	0.29
ภายในกลุ่ม	71	9.69	0.13		
รวม	74	10.21			

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง
การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ
อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา สรุปได้ว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ
อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอายุต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน
ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	μ	σ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.23	0.41
ปริญญาตรี	4.19	0.29
ปริญญาโท	4.11	0.41
รวม	4.21	0.37

จากตารางที่ 14 ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.41$) รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.29$) และระดับปริญญาโท โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.41$) ตามลำดับ

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบความแตกต่างของของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้สถิติ One-way ANOVA

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2	0.00	0.02	0.17	0.83
ภายในกลุ่ม	72	10.16	0.14		
รวม	74	10.21			

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา สรุปได้ว่า บุคลากรขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีตำแหน่งงานต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามตำแหน่งงาน

ตำแหน่งงาน	μ	σ
ผู้บริหาร	4.68	0.11
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	4.15	0.37
หัวหน้าส่วนราชการ	4.27	0.47
เจ้าหน้าที่	4.18	0.32
อื่น ๆ	4.31	0.40
รวม	4.21	0.37

จากตารางที่ 16 ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.11$) รองลงมา คือ ตำแหน่งงานอื่น ๆ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.31$, $\sigma = 0.40$) และหัวหน้าส่วนราชการ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.47$) ตามลำดับ

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้สถิติ One-way ANOVA

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	0.71	0.17	1.31	0.27
ภายในกลุ่ม	70	9.5	0.13		
รวม	74	10.21			

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามตำแหน่งงาน โดยใช้สถิติ One-way ANOVA ในการทดสอบ พบว่า ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) ที่คำนวณได้จากโปรแกรม มีค่าเท่ากับ 0.27 จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สรุปได้ว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีระดับตำแหน่งงานต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน

ระยะเวลาปฏิบัติงาน	μ	σ
น้อยกว่า 5 ปี	4.23	0.06
5-10 ปี	4.27	0.08
11-15 ปี	4.11	0.10
16 ปี ขึ้นไป	4.14	0.06
รวม	4.21	0.04

จากตารางที่ 18 ผลการศึกษาพบว่า ช่วงระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.08$) รองลงมาคือ น้อยกว่า 5 ปี โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.06$) ระยะเวลาปฏิบัติงาน 5-10 ปี ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.80$) และระยะเวลาปฏิบัติงาน 16 ปีขึ้นไป โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.14$, $\sigma = 0.06$) ตามลำดับ

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้สถิติ One-way
ANOVA

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	0.29	0.98	0.70	0.55
ภายในกลุ่ม	71	9.92	0.14		
รวม	74	10.21			

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง
การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ
อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน สรุปได้ว่า บุคลากรขององค์การ
บริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีระดับตำแหน่งงานต่างกัน
มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 20 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ สมมติฐาน
1. บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
3. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. บุคลากรที่มีตำแหน่งในการทำงานต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
5. บุคลากรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

อย่างไรก็ตามสำหรับข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งระบุไว้ในแบบสอบถามพบว่าไม่มีข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 2) เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 75 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าสถิติ t-test และสถิติ One-way ANOVA ในการวิเคราะห์หาความแปรปรวนแบบทางเดียว และหากพบว่าแตกต่างจะทำการทดสอบเป็นรายค่าด้วยวิธีของ LSD โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากร

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชากร พบว่า เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30-40 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และระยะเวลาปฏิบัติงานส่วนใหญ่น้อยกว่า 5 ปี

ส่วนที่ 2 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผลการศึกษาในภาพรวม พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้หลักคุณธรรมในการปฏิบัติงานมากที่สุดเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ หลักความรับผิดชอบ ลำดับต่อไป คือ หลักความร่วมมือ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า เป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยในแต่ละด้านได้ดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมบุคลากรมีการใช้หลักนิติธรรมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรมีการใช้

หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานดังนี้ อันดับ 1 คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ เคารพและตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน อันดับ 2 คือ ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติ และองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ของทางราชการ ตามลำดับ

2. ด้านหลักคุณธรรม พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมบุคลากรมีการใช้ หลักคุณธรรมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับ 1 คือ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม อันดับ 2 คือ ผู้บังคับบัญชา ของท่านมีการกำหนดค่าเป้าหมายที่เป็นเกณฑ์ในการวัดผลการปฏิบัติงานในแต่ละตำแหน่งหน้าที่ อย่างเหมาะสม และปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักคุณธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชนในชุมชน ตามลำดับ

3. ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมบุคลากรมีการใช้ หลักความคุ้มค่าในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรองค์การ บริหารส่วนตำบลบางขวัญมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน อันดับ 1 คือ มีการใช้จ่าย งบประมาณแบบมุ่งสัมฤทธิ์ผล เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน อันดับ 2 คือ มีการใช้ เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่ และจำนวนบุคลากรในองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีความเหมาะสม สอดคล้องกับงบประมาณ ตามลำดับ

4. ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมบุคลากร มีการใช้หลักความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน อันดับ 1 คือ คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อชุมชนและหมู่บ้าน อันดับ 2 คือ มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลัง และการปฏิบัติตามเป้าหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล และกล้ายอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของตนเอง ตามลำดับ

5. ด้านความโปร่งใส พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมมีการใช้ หลักความโปร่งใสในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรองค์การ บริหารส่วนตำบลบางขวัญมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน อันดับ 1 คือ มีการเปิดเผย ต่อประชาชน สาธารณชน โดยมีการแจ้งประชาสัมพันธ์หรือป้ายประกาศข่าวสารที่มีในตำบล

เพื่อให้ประชาชนรับทราบอย่างชัดเจนและทั่วถึง อันดับ 2 คือ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบเกี่ยวกับการบริหารงานของชุมชนอย่างต่อเนื่องและกระบวนการทำงานตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้ ตามลำดับ

6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวม มีการใช้หลักการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน อันดับ 1 คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อรับทราบปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชน อันดับ 2 คือ เปิดโอกาสให้หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาคมมีส่วนร่วมในการจัดนำเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอการส่งเสริมอาชีพในชุมชน ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากบุคลากรได้ดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลที่กำหนดไว้ ซึ่งบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม อยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม ยึดหลักความถูกต้องและความเสมอภาค คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อชุมชนและหมู่บ้าน และปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนสุนีย์ โทมี่ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดอุดรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 368 คน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะคติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอุดรดิตถ์ในแต่ละด้าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับพิสมัย คูศรีพิทักษ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบล ในเขตจังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารเทศบาล จำนวน 68 คน พนักงานเทศบาล จำนวน

206 คน รวมทั้งสิ้น 274 คน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารเทศบาลและพนักงานเทศบาลสายปฏิบัติต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก สามารถแยกผลเป็นรายด้านดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญมีการใช้หลักนิติธรรมในการปฏิบัติงาน กล่าวคือ มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับด้วยความเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติ รวมทั้งเคารพ ตระหนักเกี่ยวกับสิทธิของประชาชน นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบข้อร้องเรียนต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันปัญหาการกระทำผิดต่อข้อบังคับหรือนอกอำนาจหน้าที่อีกด้วย นอกจากนี้แล้วบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลยังเอาใจใส่ในเรื่องการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางราชการที่เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของประชาชน ให้ได้รับทราบอย่างสม่ำเสมออีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมืองท้องถิ่นฝ่ายบริหาร ส่วนที่ 2 มาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการการเมืองท้องถิ่น ข้อที่ 8 ที่กล่าวว่า ข้าราชการการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นพลเมืองดี เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หมวด 7 การอำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน มาตรา 42 เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความสะดวกรวดเร็ว ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ เพื่อใช้บังคับกับส่วนราชการอื่น มีหน้าที่ตรวจสอบว่ากฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศนั้น เป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความยุ่งยากซ้ำซ้อนหรือความล่าช้าต่อการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการอื่นหรือไม่ เพื่อดำเนินการแก้ไขให้เหมาะสมโดยเร็วต่อไป

ด้านหลักคุณธรรม พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญปฏิบัติงานโดยใช้หลักคุณธรรม คุณความดี ซึ่งต้องมีจิตใจบริการ ปฏิบัติงานด้วยความเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติ รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชนและชุมชนอีกด้วย และการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต เทียงธรรม ซึ่งอยู่บนพื้นฐานทางด้านจริยธรรมและคุณธรรมอีกด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดรายชื่อของหลักคุณธรรมแล้ว ในเรื่องของการมีมนุษยสัมพันธ์ มีจิตใจบริการ สุภาพ พร้อมให้บริการแก่ประชาชน ยังอยู่ในลำดับสุดท้าย ทั้งนี้เนื่องมาจากบุคลากรของภาครัฐอาจไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่กล่าวว่า เป้าหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ต้องมุ่งให้ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการ และสอดคล้องกับการศึกษาของปธาน สุวรรณมงคล (2558) ความสำคัญของธรรมาภิบาลต่อการบริหารภาครัฐ ด้านมิติของภาครัฐ ที่กล่าวว่า ต้องทำให้บุคลากร

ภาครัฐตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะ
เป็นผู้ให้บริการประชาชน มิใช่เจ้านายของประชาชนหรือผู้มีสถานภาพที่เหนือกว่าประชาชน

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ

มีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า ได้แก่ งบประมาณในการบริหารจัดการของชุมชน งบประมาณ
ด้านบุคลากร งบประมาณด้านเทคโนโลยี เป็นต้น เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เกิดประโยชน์ต่อชุมชน
และลดขั้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่ โดยคำนึงถึงการบริการที่รวดเร็ว คล่องตัว เพื่อประชาชน
ในชุมชนเป็นสำคัญ แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดรายข้อแล้ว พบว่า การคำนึงการบริการที่รวดเร็ว
คล่องตัว เพื่อประชาชนเป็นสำคัญ ยังอยู่ในลำดับสุดท้าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร
จัดการภาครัฐแนวใหม่ ปธาน สุวรรณมงคล (2558) ซึ่งประกอบด้วย หลักย่อย 3 หลัก ได้แก่
หลักย่อยที่ 1 ประสิทธิภาพ หมายถึง การปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลผลิต
ที่คุ้มค่าต่อการลงทุน และบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม หลักย่อยข้อที่ 2 ประสิทธิภาพ หมายถึง
การปฏิบัติราชการที่มีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อตอบสนองความต้องการและมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย
ทุกฝ่าย ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์การ มีการวางเป้าหมายการปฏิบัติงาน
ที่ชัดเจนและอยู่ในระดับที่อยู่ในความคาดหวังของประชาชน และหลักย่อยข้อที่ 3 การตอบสนอง
หมายถึง การปฏิบัติราชการต้องสามารถให้บริการอย่างมีคุณภาพ ดำเนินการแล้วเสร็จในเวลาที่กำหนด
สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ ตอบสนองความคาดหวัง ความต้องการของประชาชนที่มาใช้บริการ

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม เอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชน
ในหมู่บ้าน รวมทั้งเร่งแก้ไขปัญหาเพื่อบรรเทาทุกข์ให้กับประชาชน และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ
ความรับผิดชอบต่อชุมชนอย่างเต็มกำลัง ยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินงาน
ของตนเองสอดคล้องกับระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการ
การเมืองท้องถิ่นฝ่ายบริหาร ส่วนที่ 2 มาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการการเมืองท้องถิ่น ข้อที่ 29
ที่กล่าวว่า ข้าราชการทางการเมืองท้องถิ่นต้องแสดงความรับผิดชอบตามควรแก่กรณีเมื่อปฏิบัติหน้าที่
บกพร่องหรือปฏิบัติหน้าที่ผิดพลาดร้ายแรง

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ

มีการเผยแพร่ให้ประชาชน กลุ่ม หรือองค์กรชุมชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร สิทธิประโยชน์
สวัสดิการต่าง ๆ อย่างทั่วถึงด้วยความถูกต้องและเป็นจริง ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น
ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และสามารถตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ
ได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการ
บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 7 การอำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

มาตรา 44 ส่วนราชการต้องจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายแต่ละปี รายการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างที่จะดำเนินการในปีงบประมาณนั้น และสัญญาใด ๆ ที่ได้มีการอนุมัติให้จัดซื้อหรือจัดจ้างแล้วให้ประชาชนสามารถขอหรือตรวจสอบได้ ณ สถานที่ทำการของส่วนราชการ และระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ ทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต้องไม่ก่อให้เกิดความได้เปรียบหรือเสียเปรียบ หรือความเสียหายแก่บุคคลในการจัดซื้อหรือจัดจ้าง

ด้านหลักความร่วมมือ พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการนำเสนอ การจัดโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วม รวมทั้งประชาชนยังสามารถเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อรับทราบปัญหาและความเดือดร้อนของชุมชนอีกด้วย การเปิดโอกาสให้หน่วยราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาคม มีส่วนร่วมในการนำเสนอ แผนพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมอาชีพในชุมชนให้กับประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในข้อที่ 2 มุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ให้มีการจัดทำแผนพัฒนา (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนา) การติดตามประเมินผลของแผนดังกล่าว มีการพิจารณาบูรณาการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ

จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับสุรเมธ ทองด้วง (2555) ที่พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนทอง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน แต่บุคลากรที่มีเพศและตำแหน่งที่ต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และขัดแย้งกับงานของพิสมัย หมกทอง (2554) ที่พบว่า บุคลากรของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมด้านเพศไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ด้านอายุ การศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง รายได้ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า บุคลากรมีการใช้หลักธรรมาภิบาล

ด้านคุณธรรมในการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบและด้านความร่วมมือ ส่วนด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในอันดับสุดท้าย และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร จากข้อค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนอย่างตรงไปตรงมา รวมทั้งให้เป็นเชิงประจักษ์ต่อสายตาประชาชนอย่างโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ โดยกำหนดให้มีการจัดระบบงานและข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบได้

2. องค์กรบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการลดขั้นตอน เพิ่มประสิทธิภาพ และประหยัดค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน โดยจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพียงแห่งเดียว เพื่อการบริการประชาชนอย่างคล่องตัวและทั่วถึง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. องค์กรบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโทรคมนาคมที่ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน โดยมุ่งให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการบริการประชาชน ซึ่งส่งผลต่อความพึงพอใจต่อประชาชนในท้องถิ่น

2. องค์กรบริหารส่วนตำบลควรกำหนดช่องทางในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้มีความหลากหลายในชุมชน เพื่อให้ประชาชนรับทราบอย่างชัดเจน ครอบคลุม และทั่วถึง

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาความเห็นของประชาชนในทุกภาคส่วนที่มีต่อการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลบางขวัญ ซึ่งจะทำได้ทั้งงานวิจัยที่มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2. ควรทำการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ ในด้านการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้คำตอบเพิ่มเติมในประเด็นที่การศึกษาในเชิงปริมาณไม่สามารถทำได้

3. ควรมีการศึกษาลักษณะการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2556). *แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กาญจนา โกศัย. (2559). *หลักธรรมาภิบาลและจริยธรรมนักจัดการนวัตกรรม*. เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/53274>
- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). *ธรรมาภิบาลท้องถิ่น ว่าด้วยการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2547). *ธรรมาภิบาล: หลักการเพื่อการบริหารรัฐกิจแนวใหม่*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ทัศนสุนีย์ โตมี. (2550). *ทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ชนกรณ์ บัวคำภา. (2553). *การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณี เทศบาลตำบลคู้งตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธีรวุฒิ โสภิญญกุล. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. ฉะเชิงเทรา: เอ็มเอ็นคอมพิวออฟเซต.
- นัยนา เจริญพล. (2552). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น*. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- บงกช สุทัศน์ ณ อยุธยา. (2557). *แนวทางเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย*. *วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน*, 7(2), 26-27.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2558). *การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: แก่นจันทร์การพิมพ์.

- ประเวศ วะสี. (2541). *บนเส้นทางใหม่การส่งเสริมสุขภาพ อภิวัฒน์ชีวิตและสังคม*. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ปราสาท สายดวง. (2551). *การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาอำเภอเมืองอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปริญญา นาคฉัตรีย์. (ม.ป.ป.) *องค์การบริหารส่วนตำบล การบริหารจัดการมิติใหม่*. เข้าถึงได้จาก <http://sakonpwo.8k.com/sara/oboto.htm>
- พระครูนิวิฐฐราทร. (ม.ป.ป.). *ธรรมาภิบาลกับสังคมไทย*. เข้าถึงได้จาก <http://www.gotokonow.org/posts/292154>
- พระปิยะวัฒน์ ปิยสีโล (จักรแต). (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระไพฑูรย์ รัตนโก (ศรีวิชา). (2556). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแดง อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารจัดการคณะสงฆ์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิมพ์พร ลาภษ์. (2555). *การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลภูฏอง อำเภอพนสนธิคม จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการเพื่อทรัพยากรเพื่อความมั่นคง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิสมัย กุศรีพิทักษ์. (2553). *การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบล ในเขตจังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิสมัย หมกทอง. (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารจัดการคณะสงฆ์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ บัวชิด. (2550). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 20*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2554). *การบริหารจัดการที่ดี Good governance*. นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย

- รัชยา ภัคดีจิตต์. (2555). *ธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารภาครัฐและเอกชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2556). *การจัดการภาครัฐแนวใหม่*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ลาชิด ไชยอนงค์. (2556). ธรรมาภิบาล: บริบทประเทศไทย. *วารสารร่วมพฤษภ*, 31(2), 78-97.
- วชิรวัชร งามละม่อม. (ม.ป.ป.). *การปกครองท้องถิ่น*. เข้าถึงได้จาก www.trdm.co.th/www.thaivijai.com
- วิภาส ทองสุทธิ. (2551). *การบริหารจัดการที่ดี Good governance*. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท 580.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2550). *การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาของหน่วยงานภาครัฐ*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2557). *การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า
- ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร. (2551). *การใช้ธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา*. คุยฉินิพนธ์ปรัชญาคุยฉินิพนธ์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิรินันท์ ทิพย์เจริญ. (2555). ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. *วารสารสหวิทยาการวิจัย ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 1(2), 97-103.
- สมดี สุมนทา. (2552). *การดำเนินงานตามหลักการบริหารจัดการที่ดี: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสำราญใต้ อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุฉิน หงษ์วิเศษ. (2557). *เอกสารประกอบการสอนความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและเอกชน*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุพจน์ เจริญจำ. (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอกาญฉนวนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารจัดการคณะสงฆ์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุเมธ แสงนิ่มนวล. (2556). *ต้นแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

- สุรเมธ ทองด้วง. (2555). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด*. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ. (2558). *แผนพัฒนาสามปี: (2558-2560)*. เข้าถึงได้จาก <http://bangkhwan.go.th/index.php>
- Ferlie, E., Lynn, L. E., & Pollitt, C. (1996). *The new public management in action*. Oxford: Oxford University Press.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงไม่มีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิด ฉะนั้น ขอให้ท่านตอบตามข้อเท็จจริงมากที่สุด เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเสริมสร้างการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทราให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร 6 ประการ คือ
หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส
และหลักการมีส่วนร่วม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย
และชุมชนต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. อายุ

() 1. ต่ำกว่า 30 ปี

() 2. 30-40 ปี

() 3. 41-50 ปี

() 4. 50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

() 2. ปริญญาตรี

() 3. ปริญญาโท

() 4. สูงกว่าปริญญาโท

4. ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน

- () 1. ผู้บริหาร () 2. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
 () 3. หัวหน้าส่วนราชการ () 4. เจ้าหน้าที่
 () 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

- () 1. น้อยกว่า 5 ปี () 2. 5-10 ปี
 () 3. 11-15 ปี () 4. ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงคำตอบเดียว

- ระดับ 5 หมายถึง มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรมาก
 ระดับ 3 หมายถึง มีใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง มีใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง มีใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรน้อยที่สุด

การใช้ธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร	ระดับการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. หลักนิติธรรม					
1.1 ท่านมีการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือนอกอำนาจหน้าที่					
1.2 ท่านปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคไม่มีการเลือกปฏิบัติ					

การใช้ธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร	ระดับการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.3 ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ที่มีการบังคับใช้กับชุมชน					
1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ					
1.5 ท่านเคารพและตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน					
1.6 มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิหน้าที่ของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ					
2. หลักคุณธรรม					
2.1 ท่านปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักคุณธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชนในชุมชน					
2.2 ท่านเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีจิตใจบริการสุภาพ พร้อมให้บริการแก่ประชาชนอย่างเต็มที่					
2.3 ท่านมีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงานในชุมชน					
2.4 ท่านปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม บนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม					
2.5 ท่านปฏิบัติงาน โดยยึดหลักความเป็นธรรม ถูกต้อง และมีความเสมอภาค					
3. หลักความคุ้มค่า					
3.1 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้จ่ายงบประมาณแบบมุ่งสัมฤทธิ์ผล เกิดความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน					

การใช้ธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร	ระดับการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3.2 จำนวนบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเหมาะสมสอดคล้องกับงบประมาณ					
3.3 มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่					
3.4 ท่านคำนึงการบริการที่รวดเร็ว คล่องตัวเพื่อประชาชนเป็นสำคัญ					
4. หลักความรับผิดชอบ					
4.1 ท่านปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ โดยให้ทุกฝ่ายมีขวัญกำลังใจในการทำงาน					
4.2 ท่านมีความสนใจ เอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาของประชาชน รวมทั้งเร่งแก้ไขเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน					
4.3 ท่านปฏิบัติตามเป้าหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล และกล้ายอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของตนเอง					
4.4 การปฏิบัติงานของท่านคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อชุมชนและหมู่บ้าน					
4.5 ท่านมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ					
5. หลักความโปร่งใส					
5.1 การปฏิบัติงานของท่านมีการเปิดเผยต่อประชาชน สาธารณชน โดยมีการแจ้งประชาสัมพันธ์ หรือป้ายประกาศข่าวสารที่มีในตำบลเพื่อให้ประชาชนรับทราบอย่างชัดเจนและทั่วถึง					

การใช้ธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร	ระดับการนำไปใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
5.2 มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบเกี่ยวกับการบริหารงานของชุมชนอย่างต่อเนื่อง					
5.3 กระบวนการทำงานของท่านตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้					
5.4 ประกาศให้ประชาชนในชุมชนที่ตนรับผิดชอบ ทราบเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับสวัสดิการต่าง ๆ อย่างทั่วถึง					
5.5 ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์มีความถูกต้องและเป็นจริง					
6. หลักการมีส่วนร่วม					
6.1 ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอการจัดโครงการกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน					
6.2 ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน					
6.3 ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อรับทราบปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน					
6.4 ท่านเปิดโอกาสให้หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาคม มีส่วนร่วมในการจัดนำเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่น					
6.5 ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอการส่งเสริมอาชีพในชุมชน					

ตอนที่ 3 โปรดให้ข้อเสนอแนะแนวการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางขวัญให้มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และการพัฒนาชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. หลักนิติธรรม

.....

.....

.....

2. หลักคุณธรรม

.....

.....

.....

3. หลักความคุ้มค่า

.....

.....

.....

4. หลักความรับผิดชอบ

.....

.....

.....

5. หลักความโปร่งใส

.....

.....

.....

6. หลักการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในการให้ข้อมูลค่ะ

นางสาวณภัทรชนก สุรมิตร